

РІК LXXVII, Ч. 4

КВІТЕНЬ – 2020 – APRIL

№ 4, VOL. LXXVII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ – PUBLISHED BY UNWLA, INC.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація

“НАШЕ ЖИТТЯ”

Рік заснування 1944

РІК LXXVII КВІТЕНЬ Ч. 4

Україномовний редактор – Лариса Тополя
Англомовний редактор – Тамара Стадниченко

Редакційна колегія:

Маріяна Заяць (з уряду) – голова СУА
Уляна Зінич, Святослава Гой-Стром,
Софія Геврик, Петруся Савчак,
Ірена Грамяк, Лідія Слїж

ISSN 0740-0225

UKRAINIAN NATIONAL
WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
A Non-profit Organization

“OUR LIFE”

Published since 1944

VOL. LXXVII APRIL № 4

Ukrainian-language-editor – Larysa Topolya
English-language editor – Tamara S. Cornelison

Contributing Editors:

Marianna Zajac – UNWLA President
Ulana Zynych, Sviatoslava Goy-Strom,
Sophia Hewryk, Petrusia Sawchak,
Irena Gramiak, Lida Slysh

“НАШЕ ЖИТТЯ” ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ (ОКРІМ СЕРПНЯ)

“OUR LIFE” IS PUBLISHED MONTHLY (EXCEPT AUGUST)

ЗМІСТ – CONTENTS

Лариса Тополя. «І Слово стало тілом, і перебувало між нами...»	1
Маріяна Заяць. Ділимося вістками і думками.	2
Іван Франко. Великдень.	3
Аліна Акулєнко. Нездійснений вибір вічного романтика.	4
Цей день в історії.	5
Дивовижний світ української художниці.	6
Маріяна Душар. Про Великодні традиції нашої родини.	7
Олександр Олєсь. Журавлі.	9
Marianna Zajac. Sharing News and Views.	10
Orysia Zynucz. Some Thoughts on Volunteering and Working with Others.	11
Ока Нгусак. Babusi Fund Some Information and a Query.	12
Наталія Слободян. Як життєвий хліб довго шукав до мене стежку	14
Марія Хоросницька. Вербна неділя.	15
Любов Дмитришин. Неймовірно можливе.	16
Оксана Дрогобицька. Даунтон по-галицьки. Як поводитися під час застілля 100 років тому.	18
Надія Дейчаківська. «Тисяча доріг — Тисяча стежин».	20
Юрій Тітов. Ісусові ніхто не допоміг.	20
Тамара Кучерова. Поезія була єдиною її розрадою.	21
Тетяна МакКой. Як Надійка йшла навстріч надії.	22
Надія Швадчак. Маленька жінка у вікні.	23
Лист Авраама Лінкольна вчителю свого сина.	24
Настанови для дописувачів.	25
Стипендійна акція.	26
A Fond Farewell to a Dear Friend and Colleague.	27
Діяльність округ і відділів СУА.	28-32
Наталія Байдюк-Слободян. Писанки.	29
Orysia Nazar Zynucz. Jacques Hnizdovsky's Unknown Art.	31
Ihor Magun. Maximizing Your Immune System.	33
Нашим дітям.	34
Ірина Бігун. Прощаємо нашу членкиню Надію Бігун.	36
Ярка Богач. Стежки звичайні.	36

Our Cover: Pysanky by Marta Tsuvanyk..

- The Editorial Board does not always share the point of view of the author.
- In Ukrainian, the editors follow the orthography of the Holoskevych dictionary.
- No reprints or translations of *Our Life* materials are allowed without the editor's written permission.
- The author is responsible for the accuracy of the facts in the article.
- Unsolicited manuscripts will not be returned.
- The editor reserves the right to shorten submissions and make grammatical corrections.
- PLEASE NOTIFY US OF ADDRESS CHANGES PROMPTLY – there is no charge.
- There is no charge for MEMORIAL NOTICES and the photographs with them.
- Please note that the deadline for all ARTICLE submission is the **5th of each month**.
- Authors are requested to include a telephone number with manuscripts to allow us to acknowledge submissions and verify information

Periodicals Postage Paid at New York, NY
and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)

**POSTMASTER – send address changes to:
“OUR LIFE”**

203 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 2020 Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

Канцелярія СУА та адміністрація журналу “Наше життя”:

Tel.: (212) 533-4646 E-mail: office@unwla.org

Адміністратор: Оля Стасюк • Administrator: Olha Stasiuk

Канцелярїйні години: вівторок, середа, четвер – 12 – 8

Office hours: T. W. Th. – 12 p.m. to 8 p.m.

UNWLA / *Our Life*

203 Second Avenue, 5th Floor
New York, NY 10003-5706

Редакція • Editors:

E-mail: unwlaourlife@gmail.com

\$3 Один примірник / Single copy

\$45 Річна передплата в США (не член СУА) / Annual subscription in the USA for non-members

\$50 В країнах поза межами США / Annual subscription in countries other than USA

Членки СУА одержують “Наше життя” з оплатою членської вкладки через відділ. Передплатникам письмово нагадується про відновлення передплати. Річна вкладка вільної членки СУА – \$50.

Our Life magazine is included in UNWLA member annual dues, payable through the member's branch.

Subscribers are sent renewal letters.

Annual dues for UNWLA member-at-large – \$50.

Христос Воскрес!

Великдень – це свято добра та віри у майбутнє. Ісус віддав своє життя за спокутування наших гріхів, пожертвував собою, щоб ми могли жити в кращому світі. Що ж нехай у Ваших серцях панує любов, спокій, злагода і мир!

«І Слово стало тілом, і перебувало між нами...»

«Так-бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне» (Ів. 3: 16).

Він є найбільш неординарною особистістю, що цілковито змінив хід історії. Його появу на землі передбачено за сотні років до Його народження. Старий Завіт, який створювали упродовж півтори тисячі років, містить понад 300 пророцтв, що описують Його прихід. І всі ті пророцтва збулись до найменших дрібниць, серед них – Його чудесне народження, безгрішне життя, смерть і воскресіння.

Його взяли під варту після безсонної ночі в Гетсиманському саду після Останньої вечері. На Нього – полишеного учнями, ослабленого, стомленого й виснаженого – плювали. Його допитували й принижували в Анни, Каяфи, Ірода, Понтія Пілата... І все заради того, аби зрікся, аби відмовився визнавати себе Сином Божим і, відтак, не виконав священну місію Отця, заради якої народився у людській подобі. Понтій Пілат наказав написати на дощечці трьома мовами (гебрайською, грецькою, римською) одну з Його «провин»: «Ісус Назарянин, Цар Юдейський». Первосвященники категорично противилися цьому та відмовляли Пілата не писати таке. Але Пілат був непохитним, мовивши: «Він Сам говорив: Я – Цар Юдейський», а тому – «Що я написав – те написав!» (Ів. 19: 19).

Над Ним вороги знущалися, опоганювали Його, ображали, зневажали, кривдили, дошкуляли принизливими викриками та одягли на голову терновий вінок. А він страждав і терпів. І навіть серед цих страждань і болю, що виходили з Його тіла краплями кров'яного поту, не переставав любити. І благав: «Отче,

Фото із сайту dknadvirna.org

прости їм, бо не знають, що чинять вони!» (Лк. 23: 33).

Він ледве тримався на ногах, тричі падав, але продовжував йти на Голгофу та нести свій хрест **величчю своєї любови до людей**. А більшість тих, хто проходив поряд – вояки, юдеї, первосвященники, книжники, фарисеї – продовжували глузувати з нього. І лихословили та кепкували навіть тоді, коли Його розп'яли між двома розбійниками: «Ти, що храм руйнуєш і за три дні будуєш, то спаси Самого Себе! Коли Ти Божий Син, то зійди з хреста!»

Він помер, але його смерть мала велику ціну: своєю жертвою Ісус відкупив нас від первородного гріха і дав нам можливість набути досконалости, якою Бог на початку постановив обдарувати нащадків Адама і Еви! Його надлюдська духовна сила та вірність Богові врятували світ, відкрили шлях до вічного життя. Ісус допомагає кожному з нас не втрачати надії та не зневірюватися навіть на порозі смерті. Бо за сутінками Його розп'яття швидко настав радісний ранок Його Воскресіння. І щоб вранішнє сяйво воскреслого світанку торкнулося своїм промінням наших сердець, запалило наш новий день для любови й добра, – кожен має нести свій хрест, який вибрав для нас Отець заради виконання певної місії (нехай і не настільки величної).

Помираючи, Ісус сказав: «Звершилося!», що означало: «Я звершив план спасіння, який Бог задумав для грішних людей». Будьмо вдячні Богові за такий вияв любові, зроблений заради нас!

Лариса Тополя, редактор.

Великдень дає нам можливість бути вдячними Богу за всі наші благословення. Святкуйте Великодні свята з серцем, наповненим миром і радістю. Радійте!

Одна з найвизначніших переваг служіння як голови СУА полягає у відвідинах та участі у заходах округ та/або відділів СУА. Ці заходи є особливо важливими, оскільки вони показують сильні й динамічні корені організації, яка задіяна у багатьох комплексних проєктах. Це вимагає уваги, зосередженості та управління, оскільки кожна округа та відділ виконують свою роллю в організаційній схемі СУА.

День Союзанки в Окрузі СУА Детройт. Зліва: Діана МакКоннелл, Надія МакКоннелл (засновниця Фондації «Україна – США»), Віра Андрушків, Маріянна Заяць, Слава Глінська; другий ряд – Роберт МакКоннелл (співзасновник Фондації «Україна – США») Detroit RC Den Soyuзanky. Diana McConnell, Nadia McConnell (founder of US Ukraine Foundation), Vera Andrushkiw, Marianna Zajac, Slava Glinska; second row Robert McConnell (co-founder of US Ukraine Foundation)

Однією з таких подій був щорічний День Союзанки Округи СУА Детройту, що відбувся 23-го лютого 2020-го р. День Союзанки – це той день, коли членкині відділів округи збираються разом, часом із сім'ями, аби порадіти своїм успіхам, висловити вдячність за докладені зусилля та підняти келихи за дружні стосунки, які вони створили на все життя. Але цього року День Союзанки також слугував платформою для святкування 85-ліття цієї

округи. Детройт, як перша округа СУА, став прикладом для своїх наступниць. Її засновниці чітко розуміли силу та потенціал групи об'єднаних українок; Округа Детройту стала невіддільним фактором впливу у своїй громаді, а участь понад 300 осіб у цьому заході слугує доказом процвітання округи і того, що вона змінюється та йде в ногу з часом. Було особливо зворушливо бачити, що в окрузі успішно поєдналися різні покоління та імміграційні хвилі українок. Ця округа також виховує своїх лідерів, що підтверджується тим, що кілька її членкинь обіймали посади в Екзекутиві СУА. Новообрана голова округи Ярослава Глінська розповіла про деякі якості та досягнення лідерки, коли вручала нагороду «Почесна голова Округи СУА Детройт» попередній голові округи Вірі Андрушків, яка є заступницею голови з часу обрання п. Глінської головою, що забезпечило чудовий перехід влади.

Наталія Климівська, Віра Андрушків.

Natalia Klymowska, Vera Andrushkiw

Офіційним завершенням цього святкового та захоплюючого дня було присвоєння Вірі Андрушків звання почесного доктора наук Українського католицького університету (УКУ) у Львові. Відповідний документ вручила Наталія Климівська, проректор з розвитку та

комунікацій УКУ. Джо Соліміні, головний виконавчий директор Української Католицької Освітньої Фундації, також взяв участь у церемонії. Нагороджена почесним званням Віра Андрушків продовжує брати все активнішу участь у житті спільноти та у волонтерській роботі, зокрема, проявляє свій громадський активізм поза межами США — працює у Фундації «Україна — США» та відіграє значну роль у розвитку освітніх партнерств і створенні інноваційних освітніх програм і обмінів. Вона має невичерпну енергію, а плоди її зусиль відчуваються по обидва боки Атлантичного океану. Ми вітаємо п. Віру з цими великими почестями та бажаємо їй здоров'я і подальших успіхів!

Програма, яка зацікавила б п. Андрушків — це Програма українських студій Меліканського інституту Університету штату Аризона (ASU), амбіційне починання, на яке США жертвує 10 000 дол. США вже другий рік поспіль. Як зазначено в інформаційному віснику програми на її вебсайті, «Студенти, які

не мають попереднього досвіду, навчаються розуміти українську культуру та розмовляти українською мовою, ...що готує їх до роботи в Україні». У цьому році пожертва була зроблена у пам'ять про американського військового історика Марка фон Гагена (помер у 2019-му р.), який викладав історію Росії, України та Євразії в ASU. *The New York Times* (NYT) звернулася до нього з проханням дати незалежну оцінку кореспонденту NYT Волтеру Дюранті та його звітам про Радянський Союз після того, як газета отримала лист від журі Пулітцерівської премії зі звинуваченнями щодо ролі Дюранті у приховуванні Голодомору в Радянській Україні. Напевно, наші читачі пригадують фінансову (і моральну) підтримку з боку США на оцифрування архівів Гарета Джонса, чий чесні та безкомпромісно прямі звіти про голод є частиною архівної колекції, яка зберігається в Національній бібліотеці Уельсу, що гарантує захист правдивої інформації про Голодомор для майбутніх поколінь.

ВЕЛИКДЕНЬ

(Уривок про Великдень з поеми «Панські жарти» Івана Франка про життя в українському селі напередодні відміни панщини. Поет глибокими словами та в гарних образах відтворив радість народу у хвилини проголошення свободи.)

Великдень! Боже мій великий!
Ще як світ світом, не було
Для нас Великодня такого!
Від досвіта шум, гомін, крики,
Мов муравлисько, все село
Людьми кишить. Як перший раз
«Христос Воскресе» заспівали,
То всі, мов діти, заридали,
Аж плач той церквою потряс...
Так бачилось, що вік ми ждали,
Аж дотерпілись, достраждали,
Що Він воскрес — посеред нас.
І якось так зробилось нам
У душах легко, ясно, тихо,
Що бачилось, готов був всякий
Цілій землі і небесам
Кричать, співать: минуло лихо.
Найзліші вороги прощались,
Всі обнімались, цілувались...
А дзвони дзвонять, не стають!

А молодь бігає, мов п'яна,
Кричить щосили в кожний кут:
«Нема вже панщини, ні пана!
Ми вольні, вольні, вольні всі!»
Ба, й дівтора, що старших баче,
Й собі вигукує, неначе
Перепелята по вівсі...

Ігор Поп'яник. Великдень на Гуцульщині.

НЕЗДІЙСНЕНИЙ ВИБІР ВІЧНОГО РОМАНТИКА

Усе було так гарно. А тоді гармонію його життя порушив анонімний лист. Писали не йому — його дружині. Якби це сталося у наші дні, Віра Дейша одразу б «загуглила» прізвище Олександри Аплаксіної і рядок за рядком, світлина за світлиною дослідила її *акаунти* в соціальних мережах. Але це був 1907-й рік. Інтернету не було — лише плітки та анонімки. Зате у Віри Дейші була неабияка витримка і четверо дітей. Тож вона просто взяла й показала анонімного листа чоловікові. Той був ні в сих ні в тих. Від відвертої розмови ухилився. Утім, вона витрясла з нього разом із душею обіцянку ніколи не лишати родину. Він зробив усе, як вона просила. Бо любив свою Віру. Але Олександрю любив не менше. Любов ця розтяла його душу навпіл. І цим вічним болем і живилася його творчість. Без цього болю не було б ні цвіту яблуні, ні тіней забутих предків, ні *intermezzo*.

В. Дейша була неймовірною: темні стрижені за останньою модою до плечей коси та величезні сині серйозні очі. Викладала французьку мову, математику та каліграфію в жіночому духовному училищі. Успішно закінчила вищі Бестужівські курси. Брала участь в українському націоналістичному русі. Через революційну діяльність спочатку отримала суворий домашній арешт, а тоді сім місяців провела у Варшавській тюрмі. Із майбутнім чоловіком познайомилася у 1894-му р. — їх обох делегували до Києва на з'їзд «Громади». У неї було неможливо не закохатися, і він — закохався. Закохався сильно і писав щиро: «... ти мені потрібна, як повітря, як вода». Вона стала матір'ю його чотирьох дітей. Крутилася, як білка в колесі. Підтримувала його, як могла. А тоді дізналася про існування Аплаксіної.

Олександра Аплаксіна теж була неймовірною. Інтелігента, вишукана, харизматична, віддана. Молодша від нього на шістнадцять років. Жертвна до безумства. Готова заплющити очі на те, що він ніколи не залишить родину. Готова стати його вічною Беатріче. Він писав їй: «...як я хочу, до болю хочу бачити тебе, чути биття твого серця... Люблю тебе». Обіцяв, що незабаром вони будуть разом. Пропонував їхати до Києва, куди збирався у справах, щоб пожити удвох. Проте нічого для цього не робив через острах, що про це дізнається Віра. І так не один раз. Так усе життя. Але, якби не було Віри, йому не було б куди повертатися з роботи. Де їсти, спати, кому жалітися на проблеми зі здоров'ям. Хто б ще варив йому дієтичні бульйони, дбав за його сорочки, а по його смерті зробив усе можливе для збереження його творчої спадщини. Але, якби не було Олександри, кому б він зв'язався не лише у своїх еротичних бажаннях. Для кого б він також писав усе, що написав. Кому б він ще так описав у листі «кононівські поля», щоб з описів потому постало безсмертне «*Intermezzo*». Кого б обожнював, ким надихався, про кого б марив, за ким би тужив.

Він любив їх обох. Просто по-різному. А ще любив сонце і квіти. Звичайний службовець Чернігівської земської управи, він ходив на службу з неодмінною квіткою у бутоньєрці. Оспівував щемливу ніжність, глибоке небо, жайворонкову пісню, бентежний цвіт яблуні.

Він помер в останні дні квітня 1913-го р. Олександра про його смерть дізналася від чужих людей. Віра просила не приймати від неї ніяких квітів. Але хтось таки поклав у труну в його головах вінок із цвіту яблуні. Його сплела Аплаксіна. Як непросто усе було в Михайла Коцюбинського за життя, так непросто лишилося і по його смерті.

P.S. А листи, які він писав і Вірі, й Олександрі — з часом надрукували. Тож кожен нині може їх почитати. Ось тільки не треба аналізувати, кого він любив більше. Бо хіба це має значення?

Аліна Акуленко, Київ.

М. Коцюбинський з дружиною та дітьми.

Михайло Коцюбинський (народився 17-го вересня 1864-го р. у Вінниці; помер 25-го квітня 1913-го р. у Чернігові) — український письменник, громадський діяч, голова «Просвіти» в Чернігові. Є одним із найоригінальніших українських прозаїків. Автор творів «На крилах пісні» (1895), «Дорогою ціною» (1901), «*Fata Morgana*» (1904) «*Intermezzo*» (1907), «Тіні забутих предків» (1911). «Хвала життю!» (1912) та ін.

ЦЕЙ ДЕНЬ В ІСТОРІЇ

4-го квітня. У **1953-му р.** народилася **Квітка Цісик** (Мангеттен, НЙ) — американська співачка українського походження, популярна виконавиця рекламних джінглів у США, оперна та блюзова співачка, виконавиця українських народних і популярних пісень. Пісня «Ти осяєєш моє життя» (*You Light Up My Life*), яку вона виконала для однойменного фільму, отримала у 1978-му р. «Оскар» і «Золотий глобус» у категорії «Найкраща пісня до фільму».

7-го квітня. **Всесвітній день здоров'я** (World Health Day); відзначається щорічно в день створення в **1948-му р.** Всесвітньої організації охорони здоров'я (World Health Organization, WHO), що налічує 194 держави світу. Заходи до Дня проводяться для того, щоб привернути увагу суспільства до проблем у сфері охорони здоров'я та безпеки життя. Щороку Всесвітній день здоров'я присвячується глобальним проблемам, що стоять перед охороною здоров'я планети, та проходить під різними гаслами: «У безпеці твоєї крові – порятунок життя багатьох», «Активність – шлях до довголіття», «Вагітність – особлива подія в житті. Зробимо її безпечною», «Захистимо здоров'я від змін клімату», «Переможемо діабет» та ін.

8-го квітня. У **1709-му р.** укладено договір між Іваном Мазепою, Костем Гордієнком і Карлом XII про спільну боротьбу проти Московщини.

У **1793-му р.** відбувся другий поділ Польщі: до Росії відійшли Київщина, частина Волині та Поділля, а Лемківщина – до Австро-Угорщини.

10-го квітня. У **1868-му р.** у Львові відбувся перший Шевченківський концерт.

11-го квітня. **Міжнародний день звільнення в'язнів фашистських концтаборів.** Відзначається щорічно за ініціативи

ООН у день, коли в'язні концтабору Бухенвальд почали інтернаціональне повстання проти гітлерівців.

16-го квітня. У **1848-му р.** в Галичині скасовано панщину.

19-го квітня. У **1775-му р.** цариця Катерина впровадила кріпацький устрій в Україні.

21 – 25-го квітня. У **1944-му р.** в урочищі Гурби відбулася битва південної групи УПА – Північ «Богун» під командуванням Петра Олійника («Енея») та з'єднання «Холодний Яр» УПА – Південь на чолі з Миколою Свистуном («Ясенем») проти внутрішніх військ НКВД і частин Червоної армії.

22-го квітня. **Всесвітній день Землі.**

23-го квітня. **Всесвітній день книги та авторського права.**

26-го квітня. **День Чорнобильської трагедії.** **1986-го р.** на атомній електростанції в Чорнобилі сталася катастрофа – вибухнув четвертий енергоблок.

1840-го р. в Петербурзі вийшло друком перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка.

29-го квітня. У **1918-му р.** Українська Центральна Рада ухвалила Конституцію УНР та обрала Михайла Грушевського Президентом УНР. Гетьманський переворот.

Міжнародний день танцю. Святкують з 1982-го р. за рішенням ЮНЕСКО у день народження французького балетмейстера Жана Жоржа Новера.

ДИВОВИЖНИЙ СВІТ УКРАЇНСЬКОЇ ХУДОЖНИЦІ

Зима.

Ольга Ковтун – випускниця Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури України (2008-й р.); член Національної спілки художників України. Постійно бере участь у художніх виставках – як в Україні, так і за її межами. Разом з чоловіком А. Коваленко мисткиня зростала як художниця у майстерні монументального живопису та храмової культури відомого митця, проф. Миколи Стороженка. Тому її

роботи увібрали риси і західноєвропейського, і українського барокового мистецтва. Вона творить у стилі ікони, але сучасні образи; мала багато виставок у Франції, Америці, Польщі.

Весна.

Літо.

У мистецькому проєкті «**Пори року**» художниця показала величний взаємозв'язок людини з природою. Кожна з чотирьох живописних картин стала окремим завершеним твором і, у той самий час, є невід'ємною частиною одного цілого. Для авторки пори року – не просто календар, але хаос і порядок, людина і всесвіт, небо і земля.

Осінь.

ПРО ВЕЛИКОДНІ ТРАДИЦІЇ НАШОЇ РОДИНИ

Спочатку цей текст мав називатися «Великодні традиції Галичини». Потім я зрозуміла, що деякі традиції однакові і поширюються на суттєво ширшу територію. Ще пізніше, під час писання, стало видно, що окрім клерикальних традицій, є ще купа «навколо великодніх» забобонів і відвертих бздурів*. І, зрештою, стало очевидним: якщо писати про це все, то ніякого тексту не вистачить, та й мало хто дочитає це все до кінця. Тому це буде невеличкий огляд усього по трошки, але основне – те, що я знаю «з дому», і якісь речі, яких нахапалася. А якщо ви мене доповните своїми знаннями, то буду рада.

Я не претендую на абсолютну істину, але деколи хочеться самій собі впорядкувати те, що знаю або пам'ятаю з дитинства. Бо старше покоління відходить, і я зараз дуже шкодую, що колись була надто малою чи надто безпечною та багато чого не встигла розпитати, підглянути, навчитися. Але годі про сумне. Бо ж Великдень!

Після зими, суворого Великого посту, природно, що на великодньому столі відбувається «вибух» забороненої в піст їжі. Це не в останню чергу фізіологічна потреба організму – насититися після посту і перед сезоном активних навантажень.

Великодній хліб є основою святкування в усіх християнських країнах. Це завжди дріжджове тісто з великою кількістю яєць, масла, цукру, бакалії та спецій. Він є втіленням усього найкращого, найсмачнішого та найціннішого, що можна було собі дозволити – мигдаль, ваніль, цинамон, шафран, не кажучи про багато десятків яєць і найліпше борошно та масло. Форма великоднього хліба переважно кругла, часом плетена, прикрашена символічними візерунками. Зрештою, навіть випікання паски – символ на символі, що «приправлені» побутовими забобонами. Паски печуться обов'язково в круглих формах і, залежно від регіону, ціниться або ширина паски, або її висота**. Спільним є одне: паска не має тріснути чи перекоситися на один бік. Вдала паска – символ вдалого року для цілої родини.

Крім великої спільної паски, для кожного члена родини випікали свою паску, і по тому, як вона вдавалася, «ворожили» про долю цієї людини на найближчий рік. У споминах доктора Олександера Надраги читаємо: *«Вступаємо врешті до моєї мами; хоч знеможені її старі зморщені бідні руки, але мусить вона*

вироблювати таку саму велику паску, яку вироблювала тому 60 літ в рідній Ферескулі, а саме з рожею і хрестом посередині та пташечками по боках. Давніше вироблювала вона ще одну-дві такі самі менші пасочки для нас, своїх дітей, а тепер вже одна така пасочка лежить готова для моєї Оленки».

В Україні не було прийнято люкрувати паски білим цукровим люкром, на відміну від «кулічей», які, зазвичай, були покриті білою поливкою. Паски в нашій традиції декорували хрестами з тіста (символ терпіння), пташками-зозульками зі складеними крильцями (довголіття), косами та колосками (врожай), безколичниками й іншими взорами. Багато в чому символізм декорування пасок перегукується з декоруванням писанок. Разом з тим у давніх книжках (наприклад, Ольги Франко, 1929-й р.) є такі приписи: *«Потягнути баби можна довільною поливою, поданою при тортах»*; *калачі «посипати крайними мікдалами, кристаливим цукром і цинамоном».*

Тепер паски здебільшого люкрують, у чому я бачу, з одного боку, дифузій традицій у часи, коли тримати власні традиції було важко, а з іншого – вплив медіа і «дикого інтернету», коли пишуть і поширюють недолуге перекладений контент усі, кому не лінь***.

Далі – трохи родинних рефлексій, яких я не завжди конче дотримуюся, хоча і намагаюся, але вони в мені живуть, як святочний компас. За тиждень до Великодня хата мала бути «визаною на глянці» – вікна помиті, фіранки випрані, подушки та коци провітрені на сонці та перебрані в свіжу постіль. Останні порядки дороблялися у четвер, і після того в чистій кухні пекли паски. Перед тим, як братися до печіння паски, бабуся вбиралася в чисту одіж, вмивала руки та лице, виганяла всіх з кухні і складала молитву. Борошно на тісто гріла при печі та пересіювала через сито кілька раз. Після першого замісу на тісті долонею робила знак хреста і накривала серветою. А як тісто перший раз піднялося – обминала рукою та знову залишала рости в спокої. Поки паски пеклися, сідати не можна, бо «паска сяде». Чужим до хати заходити не можна, особливо жінкам, бо з ними могли прийти злі духи, а відтак треба буде все покропити свяченою водою.

Взагалі, в Галичині було три види великоднього хліба: паски, калачі та баби. Паски та калачі пеклися з майже однакового тіста, десь

на 10 яєць, але паски були обов'язково круглими та солодшими, калачі – менш солодкими та з заплетеними косами. А от баби пеклися на 30 – 40, навіть 60 яєць, а ще могли бути і крухі, і дріжджові, завжди солодкі, з великою кількістю бакалій і запахів. Паски пеклися в пасківниках, а баби – в глиняних грубостінних поливаних бабниках, часом з отвором посередині, так що баба мала форму вінка. Тепер паски та баби в розумінні більшості є одним і тим самим, але я пам'ятаю, що бабуся це розділяла, і різниця між ними була. Хоча, знаю напевне, що є у Львові родини, де печуть і паски, і баби.

Якими б жовтими й домашніми не були яйця, але для гарного жовтенького тіста завжди додається шафран, що було своєрідним вихваленням перед родичами та сусідами, бо ж правдивий шафран завжди був дорогим.

Ще однією традиційною великодньою випічкою є баранчики. У нас вони пеклися зі звичайного тіста для паски у важких литих формах. Не пригадую, щоб баранчиків їли, а одного баранчика завжди ставили в кошик і потім він ще до-о-о-о-вго стояв в креденсі зі зав'язаною навколо шиї «гарасівкою».

У мене в дитинстві було кілька маленьких великодніх «радостей»: сирні коники, нові писанки та прокрадатися в спіжарку****. Сирних коників привозили з Косова з базару і мені дуже смакувало розсмоктувати коникову ногу, висмоктувати з неї солонувату сироватку, розбирати коника на окремі нитки, намотувати їх на палець і, врешті, з'їдати.

Писанки в моєму дитинстві були родом з Космача, Пістиня й околиць і одного дня, десь за тиждень-два перед Великоднем, просто з'являлися. Я ніколи не бачила, хто їх приносив. Але в кошик клалося кілька новеньких блискучих, дрібненьких помережаних візерунками, яєчок. Я не пригадую, щоб тоді хтось робив писанки на видутих яєчках чи (Боже збав!) на дерев'яних «бовванках». Усі яєчка були цілі, з жовткою усередині і з ними треба було поводитися дуже-дуже делікатно, особливо з тогорічними. Бо якщо таке яєчко розбити – сморід стояв на цілий креденс і околиці.

Писанки в міжвеликодньому часі замешкували у великому полумиску на верхньому поверсі креденсу, подалі від наших загребущих рук. Цього року я витирала від порохів старі писанки і всі вони всередині глухо-ніжно стукотять висохлим жовтком.

А от спіжарка – це «таїна таїн». Там жило солодке. І якщо паски й калачі лежали під серветками на столі в дідусевій кімнатці, то в спіжарці було щось значно цікавіше. Роляди,

начинені мармолядою з зелених помідорів, андрути, маківник з медівником і мої улюблені «кринички», в які можна було запхати пальця і зачерпнути ванільного заварного крему. Звісно ж, заходити до спіжарки не можна було, але хто б то слухав?

Поглянемо, які ще цікаві речі (разом із їхніми символічними значеннями та забобонами) ми поскладаємо в наш великодній кошик. Якщо навіть побіжно кинути оком на побутову великодню обрядовість, то видно, наскільки тісно переплелися давні дохристиянські та християнські традиції, а на них наклалися ще якісь кухонно-магічні ритуали. От, наприклад, освячення ножа, яким ріжуть паску (у нас такого не пригадую, але в джерелах читала); для дівчат – вмивання водою, в якій лежать крашанки (для краси); навіть вміст великоднього кошика – це не просто «паска-ковбаска», там усе має побутовий символізм! Ніколи не забуду, як старенька бабуся на базарі мені пояснювала, чому кобітам у кошик треба класти ціленький молодий, зелений, великий хрін, і ні в якому випадку не третий! Переказувати не буду, здогадайтеся самі.

Кошик з лози для освячення з'явився у традиції не так давно, десь на початку ХХ ст. Паску та яєчка до церкви несли в обрусах, або в торбах, на Гуцульщині в бесагах, зрештою, везли на возах. Мама мені розказувала, що як за совітів дідусь ходив святити паску, то ніс її в портфелі, а в кишені – кілька варених яєць; так, щоб «якщо щось», то можна було б скоренько все сховати. Такі були часи, добре що минули.

Похід до церкви на Великдень завжди був не тільки релігійним, але й світським ритуалом. Бо ж господині дому треба показати свою майстерність, а господарю – заможність. Так що добре випечена, велика та гарна паска, гарно прибраний кошик, чистенькі діти – це все статусні речі. Кошик на Великдень має бути спеціальний, у ньому не вільно нічого іншого тримати протягом року. Так само, як і спеціальна, зазвичай вишита, серветка на низ кошика та рушничок або довга серветка, яким кошик накриваємо. Мені, якщо чесно, не дуже подобаються серветки з вишитими баськами і ХВ!; я люблю просто вишиті геометричними зображеннями. Але то на смак кожного. Ми прикрашаємо кошик букшпаном або міртом, але є традиції, коли прикрашають гілками барвінку, баськами, стрічками.

У кошик кладемо одну паску, кілька варених, обов'язково почищених, яєць, писанки та крашанки, сіль у відкритій

сільничці, корінець хрону, сирну бабку (печений сир з кмином і яйцями), масло в мисочці, прикрашене хрестиком, викладеним з гвоздичок, і щось з м'яса – зазвичай, кільце ковбаски. Ще свічку обов'язково. Та й, мабуть, усе. Ніколи, ніколи, ніколи не кладемо в кошик ніякого алкоголю. Мені це видається якимось блюзнірством.

Стіл на Великодній сніданок застилається спеціальним обрусом з білою вишивкою. Якщо не забуваю, то за кілька тижнів до свят зрізаю і ставлю в воду кілька гілочок вишні або чорної смородини – вони розпускають листочки, а часом і зацвітають, і дуже гарно декорують стіл, якщо до Великодня природа не встигає зазеленіти. А ще – ставимо найкращий посуд і шкло, а в куті стола – свячену паску, крашанки з писанками та обов'язково ту свічку, що була в кошику. Яйця, що святилися в кошику, ділять на стільки частин, скільки людей за столом. Їх солимо, перчимо та даємо кілька пластівців свіжого хрону. У цьому теж є зрозумілий символізм – і давній, і християнський.

Найстарший у родині ділить яйце між всіма, кажучи «Христос Воскрес!» і цілує кожного. Потім – спільна молитва та великодній сніданок.

Ніби все пригадала. А як не все, то з часом допишу. А всім нам бажаю Веселих Свят, солодкої Паски та в здоров'ї дочекати від нині за рік!

* Нісенітниця.

** Наприклад, у циган зі Збоїщ чим вища паска – тим поважніша родина. Там ще кілька років тому діяла столітня, спеціальна вимурувана піч, в якій можна спекти паску біля метра заввишки!

*** Зрештою, інтернет також кишить і розшифровуваннями символізму білого люкру на пасках. Але я то коментувати не беруся, а ви самі приймайте рішення.

**** Комірчина.

Маріанна Душар, авторка кулінарного дослідницького проекту пані Стефа (panistefa.com).

ЖУРАВЛІ

Прилетіли журавлі,
Сіли в полі на ріллі,
То пасуться, то курличуть –
Мабуть, це Весну вже кличуть.
Ходять довгі журавлі,
Щось вишукують в землі,
Щось воркують, щось віщують,
Вже Весну, здається, чують.
А здаля вже крався лис...
Шії витягли, знялись,
Закурликали з-під хмари
І злетіли на мочари.
У квітках летить Весна,
Журавлів шука й не зна,
Що вони їй вістунами
Відчиняють всюди брами.
Линуть в небі журавлі,
А курличуть до землі...
Линуть сірими ключами,
Відмикають білі брами.

Олександр Олесь

Художник Олег Шупляк.

Easter gives us the opportunity to be thankful to God—for all our blessings.

May each of you celebrate the season of Easter with a heart filled with peace & joy. Rejoice !!

One of the most rewarding benefits of having the honor of serving as UNWLA president is visiting and participating in Regional Council and Branch events. These events are especially meaningful because they represent the grassroots of an organization that is vibrant and dynamic and deeply involved in many complex projects. This requires attention, focus and management as each Regional Council and Branch fulfills its role in the UNWLA organizational chart.

One such event was Detroit Regional Council's annual "Den' Soyuzanky" held on February 23, 2020. Den' Soyuzanky is a day when the members of the branches of a Regional Council come together, sometimes with their families, to celebrate their successes, to acknowledge their efforts, to raise a glass to the lifelong friendships they've formed. But this year's Den' Soyuzanky also served as the platform for the RC's 85th anniversary. As the UNWLA's first Regional Council, Detroit became a template for those that followed. Its founders certainly understood the strength and potential of a group of united Ukrainian women; the Detroit Regional Council has been an integral contributor to its community, a fact confirmed by the more than 300 participants attending this event, evidence that this Regional Council is thriving and changing with the times. It was particularly rewarding to witness that it has successfully united generations and immigrations of Ukrainian women. The RC also breeds leaders, as proven by the fact that several of its members have served on the UNWLA National Board. The newly elected Regional Council President, Yaroslava Glinska,

articulated some of these qualities and achievements when presenting the "Honorary RC President" award to the previous president, Vera Andrushkiw, who has been serving as VP of the Regional Council since Ms. Glinska was elected president, making this a perfect transition.

A formal closing to this festive and exciting afternoon was the invocation of an Honorary Doctorate Degree upon Vera Andrushkiw by the Ukrainian Catholic University (UCU) in Lviv. The degree was bestowed by Natalia Klymovska, Vice Rector for Development & Communications of UCU. Joe Solimini, COO of the Ukrainian Catholic Education Foundation also participated in the ceremony. The honoree Vera Andrushkiw has had and continues to have a much more extensive and broader community and volunteer resume, involving civic activism beyond the scope of the UNWLA, including her vital work at the US Ukraine Foundation, various roles she has played in the development of educational partnerships and forging innovative educational programs and exchanges. Her energy has been boundless, and the fruits of her efforts have been felt on both sides of the Atlantic. We congratulate Vera on this great honor and wish her health and further success! (See photos on page 2).

A program that would interest Ms. Andrushkiw is the Arizona State University (ASU) Melikan Institute Ukrainian Studies Program, an exciting endeavor to which the UNWLA has contributed \$10,000 for the second year in a row. As stated in the program's website information guide: "Students with no previous experience learn to understand Ukrainian culture and to speak Ukrainian . . . preparing them to function in Ukraine." This year's donation was made in memory of American military historian Mark von Hagen (who passed away in 2019), who taught Russian, Ukrainian, and Eurasian history at ASU. He was commissioned by *The New York Times* (NYT) to write an independent assessment of NYT correspondent Walter Duranty and his reporting on the Soviet Union after the newspaper received a letter from the Pulitzer Prize Board regarding allegations of Duranty's role in the cover-up of the Holodomor in Soviet Ukraine. Our readers may recall the UNWLA's financial (and moral) support for the digitalization of the archives of Gareth Jones whose honest and uncompromisingly direct reporting about the famine are part of the archival collection held at the National Library of Wales, guaranteeing that the true information about the Holodomor will be protected for future generations.

Some Thoughts on Volunteering and Working with Others

by Orysia Zynycz,
UNWLA Branch 56, Florida

Being “part of something bigger” is positive psychology and a reflection of the need for connections as an integral part of human nature. Volunteering or working for a common cause provides the following benefits:

- connection with others
- sense of purpose
- sense of accomplishment
- sense of belonging
- opens the door and exposes us to new ideas
- increases self-confidence
- provides an opportunity to meet new people
- acquire new knowledge
- an additional benefit is that it helps counteract the effects of stress, anger, anxiety and even depression

All of this sounds wonderful, but as with most life experiences, striving for flawlessness in any goal worth pursuing is a journey that has unexpected twists and turns and unanticipated roadblocks and detours. So while pursuing the benefits, you need to be aware that working with others can often be challenging. The group of volunteers you join may not be a homogenous group, and some members may not always accept your ideas. You should also be prepared to deal with the possibility that some members of the group will not like you and that some will criticize you. That’s life. But none of this should deter you from volunteer work with others, so here some thoughts on dealing with differences of opinion, personality clashes and similar inconveniences:

- ◆ Recognize from the start that not everyone will like you, and that's OK. Realizing that you will not be liked by everyone will protect you from being a victim. You will be free to be yourself and not a slave to others who may want you to be and think “just like us.” Remind yourself that no one is the judge and jury of your self-worth.
  - ◆ Be prepared that people will insult you and learn to deal with it. Nobody can determine your value but you. No one can judge how smart, attractive or wise you are, so don’t give anyone this power over you. Learn to respond to them or to yourself: “That’s what you think! I have (and am entitled to) my own beliefs.”
  - ◆ Realize that life has taught you many things, and that some of the lessons learned will set you apart and make you different from other members in your new group.
  - ◆ Own your responsibilities, accomplishments and failures—it will give you independence. Mistakes are OK, because that's how we learn.
  - ◆ Learn to say “I’m sorry.” Apologizing tells your audience that you are human. Chances are you may get a “human” response.
- Some of these beliefs are from my study of psychology, others from life experience and reading opinions and advice expressed by others.

Babusi Fund

Some Information and a Query

by Oka Hrycak, UNWLA Social Welfare Chair

Gathering at the All-Ukrainian Society of Political Prisoners and Repressed Persons in Poltava

As I write, I'm sitting here with my mother, Daria Samotulka, devoted Soyuzianka, in her cozy living room. She is relaxing after having lunch, a ham and cheese sandwich and tomato salad. Oh yes, we also split a beer because it's my mother's 94th birthday and splitting a beer is something we do twice a year (the other day is on my niece's birthday). This scenario is in sharp contrast to what many elderly women experience in Ukraine. Here at the UNWLA, we fondly refer to these elderly women as 'babusi' and honor them with our Babusi Fund.

I'm writing this because we've just passed the Christmas time of giving and because the UNWLA is especially generous with donations to Ukraine. Branch 98 recently designated \$1,000 to the Babusi Fund, which was disbursed through the leadership of Oreslava Khomyk, president of the Ukrainian National Women's League in Ukraine. Though we have not yet received the final report, it is expected that a total of 55 women from all oblasts were recipients of our aid. But what few people know is that in order to get a festive Christmas greeting and a small gift of approximately \$20, each woman we help has to meet at least one of the following criteria:

1. live alone, receiving no family support
2. be a caregiver for orphan grandchildren
3. be a caregiver for a disabled family member
4. needs one-time intervention for an emergency situation.

Babusi in Ukraine received our UNWLA

Christmas spirit kindness through another channel as well: the All-Ukrainian Society of Political Prisoners and Repressed Persons. This organization was formed in 1989 to combine members' efforts with the goals of building a self-governing, democratic Ukraine and providing material assistance to qualifying members throughout most oblasts. This year alone, the UNWLA has already provided \$5,000 to be disbursed, at approximately \$20 per woman.

In the days before Christmas, at a gathering in Poltava, members and families of the Society came together to pay tribute to those who had lived through the horrors of the past. Anatoliy Banny, editor of the newspaper *Pryvatna Sprava*, led the event. He recognized the strength and solidarity of members who had endured inhumane situations under enemy rule.

Mr. Banny read a greeting from UNWLA President Marianna Zajac (translated here): "In this festive Christmas Season and New Year from far away America, we send sincere greetings and good wishes. May good health be with you and may good fortune and peace come to our dear Ukraine. We thank you for all you have suffered and have done to rebuild our nation . . . we believe that with the birth of Christ, He will keep Ukraine in His embrace, and Ukraine will prevail. We wish you delicious kutia! May the shining Christmas star brighten your journey." Former prisoners or families shared a few stories. Several of these are shared below.

◆ Liubov Mykytyna Lashenkova was born in 1936. Before her birth, the land, home, and livestock of her grandparents and parents in Dykansky region were forcibly taken away and given to a collective farm. For demanding the return of his property, Liubov's father was arrested by the NKVD and sentenced to ten years imprisonment. Left homeless, Liubov and her mother became wanderers, begging for a place to stay night after night. Her father was released after nine years, but they had no home. The family moved to Donbas. In 1962, the father was "rehabilitated," and upon his death, his wife was given "family of repressed" status, which came with benefits from the government. Upon her mother's death, however, Liubov was not accorded the same status.

◆ Olha Mykkolaivna Umanec also belongs to those covered by the mantle of repression. She shared that she was born in 1945 in the Lviv region when her mother was 40. The family included her father, a 20-year-old sister and a brother-in-law as well as their infant son. The mother supported the entire family by delivering milk to households. On one particular day, the sister carried the milk. Looking out the window, the other family members saw barking dogs surrounding the house. They realized that the neighbors were being sent away. Then their own home was approached. When the sister returned, she was accused of being a member of UPA. She responded that this was not possible; she had just had a baby and before that an infant who had died. As the conversation continued, their mother was taken away. She later died. The rest of the family was taken to the Tomsk region where they lived in one room in a cabin that was accessible only when the river nearby was frozen.

It has emerged only recently that the mother was initially buried in a mass grave; she has since been reburied at Lychakivsky Cemetery. The father died during World War II.

◆ Another story was shared about Yelizaveta Ilchenko, born in 1937. One day, she left her house to meet with some girlfriends to read poetry and socialize. At some point, the young women decided to hang a few flyers around town. When the flyers were found, the girls were arrested and questioned but were freed because the message they had posted was deemed harmless. Several months later, however, their story came across the enemy desk again. This time, Yelizaveta was arrested, sentenced to 10 years imprisonment and placed on probation for another five.

These stories are just brief examples of the horrors experienced by the elderly babusi we support. At a lively discussion with Branch 98, several questions arose:

- ◆ Should we be reaching more elderly women in Ukraine?
- ◆ Are we providing enough for each recipient?
- ◆ Can we start an Adopt a Babusia program?

And so, I end this story with another question: Are there Soyuzianky who would like to join me on the Social Welfare committee to examine these matters and offer some ideas and follow-up? We often follow the same procedures because it is what we are used to doing. Is it time for a change? Feedback is welcome. If you wish to share some ideas or opinions on this matter, kindly, contact me at olgahrycak@aol.com or by telephone at 973-540-8582.

A Note from the Editors: Guidelines for Submitting Articles to Our Life

1. Please send each article as Word document attachment via email to unwlaourlife@gmail.com. Please DO NOT type your article into the body of your email or send as a PDF file.
2. **Identify your work.** In the subject line of your email, please provide title or subject of the article you are submitting for publication and designate whether the article is in English or Ukrainian. (type in ENG or UKR to identify which). If applicable, include UNWLA Branch #.
3. **The Only Time Spelling Really Counts.** We know a lot of people, but we do not know everyone and rely on our authors to provide correct spelling of first and last names of everyone mentioned in articles each time the names are mentioned. We don't like to guess which version is correct.
4. **Deadlines.** Producing a bilingual monthly magazine is a complex matter that requires extensive cooperation and coordination between and among authors, photographers, editors, and Computoprint. Editing and layout take time and effort and it is for this reason that we set deadlines for materials to be published in any given month. Materials submitted later than the designated deadline wreak havoc on the production process and often create unnecessary additional work for all concerned. Please note that all materials (articles and photos) for any given issue of the magazine must be received by the editors by the 5th of the month preceding the month of publication. Materials received after this deadline may be bumped to the next issue.

Thank You for all your hard work and for your cooperation!

ЯК ЖИТНІЙ ХЛІБ ДОВГО ШУКАВ ДО МЕНЕ СТЕЖКУ

Відколи себе пам'ятаю, бабині чи мамині руки у нашій хаті були лише у білому тісті... Бо чорний хліб, як любила жартувати чи до правди казати моя мудра бабуня, «пахнув бідною та злиднями». Складаючи на довгу лаву ще гарячі та рум'яні калачі та довгі «баби», що приємно зачморкали своїм хлібним духом, ніхто не брався перечити найстаршій газдині у її істині. Але мою дитячу малу голову ніяк не покидала цікавість, чому у сусідньої через город баби Марії хліби низькі та темні, а наші все чубаті та пишні? То певно тому, міркувала я собі, що в бабиній хаті, окрім діда, нікого більше не було... то й хліб їхній мусів бути на них обидвох подібний. Але чому тоді баба Марія так шанобливо вкривала кавалком святочного обруса старе, як світ, дерев'яне корито, де, ніби якийсь скарб, зберігала сиру грудку темного тіста?

Якось одного разу той чорний хліб таки знайшов дорогу і до нашої хати. Але не від баби Марії, а з весільного стола із Чернолозець, звідки походить татів рід. Що то був за хліб! Велетенський на пів стола, круглий, наче повний місяць, ще й з довгенькими зернятками на чубку! «Хліб — як дух!» — казала моя баба, простягаючи мені скибочку, крізь дірки якої було видно небо. З того часу той житній хліб і почав «переслідувати» мене. Якось разом з моєю двоюрідною сестрою Лесею ми «летіли» стрімголов з горба на новенькому ровері «Аіст» і, порушивши всі правила дорожнього руху, не справилися з керуванням. Яким було наше «перше паркування» — я не пам'ятаю. Лише лагідний голос діда Гриня, що тулив до моєї окровавленої ноги велику крунку темного хліба, мене і привів до тям тої днини. Коли я бігла стежкою до сусідської баби Марії зі слоїком перших ягід, то і звідти ніколи не верталася голіруч, а з тим самим кавалком чорного хліба, яким дідо Лько пригощав мене так, ніби давав у мою малу руку найдорожче, що мав. Коли ж моя мама відправляла мене з бутлем свіжого молока до прикροї баби Петрихи, що жила трохи вище від нас, то Петриха обмінювала мій ще теплий бутель на

свій студений з великим кавалком білого хліба і, гречно дякуючи, на очах робилася такою самою доброю, як той кавалок хліба, що ледве влізав до бутля.

Хто не пас у дитинстві корову, тому ніколи не зрозуміти смак хліба зі смальцем зі засмальцованого лейбика. Шкварки між двома байдами того хліба «закасовували»

любий американський бургер! А як згадаю свої щоденні дитячі походеньки до колгоспного склепу, до якого від нас було рукою подати, то ще й нині слинку ковтаю. Щоденне бабине «Талю! Двоє сірих і оден білий» були для мене малим святом, бо ніщо так добре не смакувало у дитинстві, як скоринка ще теплої «цеголки» стежкою додому, за що баба замість того, аби насварити за обгризений хліб, гладила по голові й, усміхаючись, казала: «Тогди дівка гопакує, як сі хліба напакує!»

...Якби мені хто сказав описати чи змалювати своє дитинство, то перше, що би я побачила перед очима, то свою бабу на бамбетлі (скрині — ред.) межі пасками та себе малу збоку з файною байдою хліба, що уважно слухає мудре бабине повчання. Таку велику шану і любов до хліба я бачила лише в нашій сільській церкві, коли по Службі Божій кожна людина брала собі з таці крихту церковного хліба і, загортаючи її у біленький вузлик, несла додому, аби причастити усіх домашніх. Ніби на лекції хатнього університету я любила слухати безкінечні бабині примови до хліба: «Печися, хлібчику, запашний і білий, як днинонька, буде тебе їсти вся родинонька!» А далі баба брала у руки вже холодний свіжоспечений хліб, перехрещувала його великим ножом зі споду, прикладала до грудей і... хатою розносився такий «хрум», від якого у мене був повний рот слини. Найменшому в хаті добагалосся найдужче, тому моя «крунка» була все посипана цукром і покрплена водою. Її я мала їсти лише стоячи, боронь Боже лежачи, бо «ледащо не варте хліба!» А ще переді мною відкривалися «вищі науки»: шматок хліба кидали у нову криницю, аби вода у ній була смачна та чиста; черствим житнім хлібом гоїли

шлунок, а свіжим — гнійні рани.

Поринувши з головою у ті "смачні" спогади дитинства, подумалося мені одної днини: «А чому б не спробувати і мені взятися до того житнього хліба, що таїть у собі таку цілющу силу?» Моя мудра вчителька по хлібах — бабуся Лінка — вже 20 років як «пече хліб Боженці». То нема в кого рецепт запитати. Добре, що хоч білий калач запам'ятала... Перепробувавши всілякі експерименти з житнім борошном, мій результат мене не тішив. А виною всьому був той великий, на пів стола, житній хліб з мого дитинства, смак якого не забувався. Але я не здавалася: просіювала останнє житнє «золото» і вже журилася не лише за те, чи вдасться мені хоч цього разу житнє «бухоне», але й звідки взяти таке рідкісне навіть за морями-океанами житнє борошно, що, як на біду, більше не з'являється на крамничних полицках?!

Мій чорнобривий хлібчик ніби відчував мою журбу та великі старання і, як не дивно, «горував» собі потроху під білою платиною у квітчастий віночок. І тільки тоді я посправжньому зрозуміла бабину науку: «Добра та газдиня, котра з житньої муки спече пшеничний хліб». Тієї днини хлібні дива у моїй хаті тільки починалися. Надворі біля порогу я побачила, як листоноша залишив велику коробку. Я захочу його наздогнати, бо різдвяна пора подарунків давно минула і, окрім звичних рахунків за газ та світло, я не чекала нічого більшого. «Коробка справді заблудилася адресою», — думала я. І очам своїм не вірила! З охайної коробки, де написано моє ім'я, виглядав огрядний мішечок добірного житнього борошна!!! Чи хтось може зрозуміти мою радість?! Я обійняла того мішечка, як малу дитину, і ледве занесла до хати. І нехай мені

після цього хтось заперечить, що Янгол чує про наші мрії...

Наталія Слободян з житньою хлібиною, яку спекла сама.

P.S. Висловлюю свою сердечну вдячність письменнику Мирославу Дочинцю, оповідання якого і підказало мені дорогу до однієї чудової людини, яка, мешкаючи за океаном, творить великі хлібні дива! Пані Люба відкрила мені велику таємницю «живого Хліба». Дорогенька п. Lyubov Yakumyshyn, Ваші «хлібні уроки», ніби уроки моєї бабусі у дитинстві, стали для мене безцінними. А ще я обіймаю сердечно свого Янгола, який несподівано обдарував мене чубатим мішком «житнього золота»!

З повагою до житнього Хліба і до Вас —
наполеглива та вдячна учениця
з хлібовипікання *Наталія Слободян.*

Вербна неділя

Тоньким прутиком
вербовим котиком
Себе вітаємо
Легеньким дотиком...
Радісну вістку
Собі говоримо,
Що день Великий
Не поза горами,
Що вже за тиждень
Буде Великдень!

Марія Хоросницька

НЕЙМОВІРНЕ МОЖЛИВЕ

Довго зважувалась порушити цю тему. Але не дає спокою і — зважуюсь. Нехай ніхто не запідозрить мене у вигадках. Особисто я вигадок не люблю і навіть у своїх творах не дозволяю вигадувати епізоди, а використовую життєві факти, тобто вмонтовую їх у потрібному місці твору, часто навіть зберігаючи імена.

Минулого року, 22-го жовтня, коли перебувала в Києві, я була на презентації книжки спогадів Олександра Пежанського, відомого в українській американській громаді архітектора й фотографа. Книжку презентувала його донька п. Дарія Ярошевич. Зустріч була гарна, багато людей з України (Київ) і з Америки прийшли у Фундацію Фулбрайта, щоб привітати п. Дарію та подякувати за прекрасну роботу задля свого батька. Бо зібрати і впорядкувати спогади кого б то не було є дуже важкою працею, а дехто, навіть маючи відповідні документи, до цього не береться — шкода часу і коштів. Дарія виконала те, що мала виконати, і зробила це дуже добре, приурочивши книжку «Спогади» до 125-річчя з дня народження батька. Вона також додала своє післяслово про батька, коротеньке і дуже миле — штрихи до повного портрета.

Чимале задоволення відчуватиме кожен, хто дістане цю книжку. По-перше, в ній дуже багато фотографій різного часу, з різних місць, а фактів із життя дізнаєтесь таких, що подивуєтесь, а то й не повірите в їхню правдивість. А ще — зустрінетесь з чистотою душею та щирістю героя книжки. Гадаю, я вас уже зацікавила. То ж звертайтеся до п. Дарії за книжкою — сподіваюсь, вона не залишила весь тираж у Києві, а привезла щось і до Америки.

Відразу попереджу читачів, що я не рецензую книжку, а хочу звернути увагу на окремий факт з життя автора спогадів, котрий мене дуже вразив і викликав зіставлення, про які розкажу далі. На с. 27 є фото О. Пежанського в лемківському селі, яке у 1914-му р. зробив В. Гребеняк, його приятель. Про нього Пежанський пише так: «...з кінцем червня 1914-го р. вибрався я в товаристві молодого і дуже здібного антрополога й етнографа Володимира Гребеняка... на дослідницьку подорож на Лемківщину. Ми дістали від Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові уповноваження до збирання історичних пам'яток з церковного малярства й етнографії Лемківщини». А далі: «Володимир... загинув як австрійський жовнір у 1914-му р. Не знаю, що сталося зі скринями, які ми посилали, бо в короткому часі вибухла війна». На с. 77 знову

зустрічаємо прізвище цієї людини в дуже цікавому контексті. Наведу тут цілу сторінку з книжки «Спогади», щоб читач міг усе зрозуміти — так буде краще, ніж переповідати. Тільки скажу, що Пежанський у грудні 1921-го р. захворів на «шкарлятину» та дифтерію одночасно.

А тепер будьте уважні до слів автора: «По 3-х місяцях я вже почувався краще, але ще лежав у ліжку ослаблений. Навпроти мого ліжка у передній кімнаті висіло на стіні велике дзеркало, сильно ушкоджене кулею з рушничі, яка видно випадково туди влетіла крізь вікно. А може хтось «з приятелів» навмисне пустив так цю кульку. Я мав вже невдовзі вставати, але ніякого звуку не міг з себе видати. Д-р. Барвінський обіцяв спробувати колись різні інгаляції, які могли б спричинити часткове повернення голосу. Але він казав, живуть люди сліпі й глухі, а бути без голосу — це ще не найгірша доля для людини, яка і так дивом вийшла живою по такій тяжкій недугі. Я ж мав тоді вже 29 літ!

Однієї ночі я пробудився і побачив, як від того збитого дзеркала «щось» рушилося. «Гей-би дух! — Я перелякався сильно і з цілої сили крикнув щось в роді «Духу — хто ти є?» Це явище зникло. Перестрашена мама відчинила двері і спитала мене, хто це так крикнув, бо вже мого голосу не чула майже три місяці. Так я віднайшов страчений звук мого голосу. Др. Барвінський... сказав, що це поодинокий випадок, щоб струни голосові віджили і що це дуже цікавий випадок у медицині.

Наступної ночі привиділася мені знов ця з'ява і я відчув лиш загальний її обрис — ніби була якась велика пляма дещо світліша від темного тіла. Я почув слабкий голос, що виходив з неї: «Я єсьм Володимир Гребеняк. Ти єдинокий, який відчув мою присутність, мої батьки мого існування ніколи не відчували». З'ява зникла — це була північ. Це все зробило несамолюбне враження на мене. Мушу пояснити, що В. Гребеняк був феноменально здібною людиною...»

Що скажуть на це всі сучасні розумні? Що скажуть віруючі й невіруючі?

А тепер звертаюся до твору під назвою «На полі Куру» (автор Петро Часто). Ця книжка присвячена 150-річчю від народження Великого Каменяра. У ньому є такі рядки: «Згадує Олена Грозикова: «Одного разу була зі мною п. Федева, де мала нагоду почути його оповідання про свої неспокійні ночі та розмови з духами. Тоді Франко знову розговорився: «Знаєте, хоч моє життя не було рожами встелене,

але воно дало мені багато красних хвиль. Одинока правдива радість — це чистість душі. Творча праця для народу. Моя душа була вільна від гордості й жадоби слави. Я не танцював під звуки чиєїсь скрипки, не писав для видавців, лиш те, що мені безсонні ночі шепотіли і власний мій біль і моя радість. Всі терпіння і вся радість кінчаються смертю, але смертю природною. От я на цю тему цілими ночами розмовляю з духами. Вони приходять до моєї кімнати вікнами, дверима, сідають коло мене на ліжку. Щоб ви чули наші розмови...» Грозикова підсумовує: «То, може, ця ясна свідомість щось нам говорить?»

Подібне писав у спогадах Володимир Охримович: «Час від часу він зводив розмову на річі релігійні, надприродні, позагробові, і тоді — але тільки тоді — починав баламутити й говорити в ненормальний спосіб. Тоді він розповідав, що йому отворилися очі й вуха на надприродні справи, що він часто має розмови з духами, що він тепер бачить і чує речі, яких інші не бачать і не чують, що сеї ночі мав розмову з духом якогось Івана Глови, який виемігрував з Галичини до Америки, що на даху його (Франкової) хати кожної ночі кричить дух Драгоманова і т.п. Але коли за кілька хвиль розмова перейшла на наукові, літературні, політичні або інші сьогосвітські теми, він говорив цілком розумно, і не було найменшого сліду якоїсь ненормальності...»

Як бачимо, дивування було, але не було бажання довідатися зміст тих нічних розмов. А Франко, як розумна, культурна людина, не наполягав, а тільки давав знати про це, надіючись, що хтось зацікавиться його нічними розмовами з духами, бо як можна не зацікавитись? Та ні, вчені інтелектуали не могли «опуститися» до такого, щоб вислуховувати нісенітницю хворої людини, хоч тут же визнавали, що на всі інші теми «він говорив цілком розумно». Думаю, що якби його в той час навідала якась простіша людина — селянка, скажімо — це було б найкраще, бо вона неодмінно вислухала б усі Франкові розповіді й могла б передати, нехай не дослівно, але бодай головне з тих розмов. Проста, щира душа може повірити в те, у що інтелектуали не вірять або соромляться і бояться повірити, щоб не втратити свого високого інтелектуалізму в очах інших.

А тепер повертаюся до «Спогадів» О. Пезанського. Він сам посвідчив, що до нього приходив дух друга, який допоміг йому відродити голос і скаржився, що рідні батьки його не відчували. Отже, він намагався, приходив до них.. І знову — що скажуть про це «розумні»?

Я нічого не вигадала, тільки розповідаю те, що мене глибоко вразило в обох випадках, тобто в обох книжках. Водночас, дякую авторові «Спогадів», що не втаїв, з огляду на інтелектуалів, цього неймовірно-ймовірного факту, а дав нам підставу для роздумів. Так само радію, що автор книжки «На полі Куру», надзвичайно складної для сприйняття за змістом, вніс усе, що знайшов на тему спілкування Франка з потойбічним світом, до книжки — без огляду на критиків і рецензентів, але з великим сумом, що ми так і не знаємо, про що говорив Великий Каменяр з духами перед своїм відходом. Як багато ми могли б мати для роздумів, ну, хоча б знати про що кричав Драгоманов, що його мучило?

Закінчуючи цю дратливу тему, яка не дає мені спокою ще від виходу книжки «На полі Куру» у 2006-му р., звертаюся до читачів, особливо читачок старшого віку, давніх емігрантів — можливо, хтось колись у ваших родинх порушував тему Франкового «душевного захворювання». Якщо ви щось запам'ятали, то продовжте цю розповідь. Зі свого боку я теж маю деякі спостереження, про які коротко розкажу. Коли працювала в Ужгороді в обласній газеті «Закарпатська правда» завідуючою відділом листів і масової роботи, я зустрічалася з багатьма людьми, які потребували допомоги. Був серед них пенсіонер, колишній учитель Іван Владика — одинокий, бездітний. Він просив, щоб допомогти через газету поширити його експеримент у боротьбі з колорадським жуком. Я поїхала на його ділянку й переконалася, що він пропонує добре діло: обприскує картоплю розчином звичайного вапна і вона зелена й росте, коли сусідські вже присохлі. Розповідаю це для того, щоб ви зрозуміли: це була щира, добра людина, яка хотіла допомогти іншим. Було надвечір і ми зайшли до нього додому. Я подивилася на порожню кімнату й, жаліючи його, спитала, як він живе тут сам. На це він посміхнувся й сказав: «Я тут не сам. До мене приходять дружина, сідає на край ліжка і ми з нею говоримо про все, отак, як я зараз з вами говорю». Він розказав про це, як про щось звичне. А я, намагаючись приховати свій сумнів, майже перелякана, не відважилася щось питати, а поспішила попрощатися. Властиво, зробила так само, як ті, що відвідували І. Франка.

Нині на цю тему багато пишуть, дискутують, та й наука вже на такому рівні, що вчені не бояться говорити про неймовірне як неможливе.

Любов Дмитришин, Норт Порт, Фл.

Даунтон по-галицьки. Як поводитися під час застілля 100 років тому

Гарні манери завжди у моді, особливо коли це стосується споживання їжі. Сумнівно, що комусь захочеться сідати за стіл з людиною, яка голосно плямкає чи махає руками та проливає напої на сусіда. Сто років тому перелік писаних і неписаних правил поведінки за столом для галичан був ще суворішим.

Газдиня керує, ґазда панує

У заможних сім'ях приготуванням їжі, звичай, займалася прислуга. На храмові свята, іменини чи весілля допомагали численні родичі. Для влаштування урочистих обідів у родинях сільських священників часто запрошували кухарів з міста чи з двору місцевого дідича. Окремо оплачували роботу офіціантів.

У ролі розпорядника бенкету завжди виступала господиня. Під її контролем служниці не лише навчалися готувати вишукані страви, але й засвоювали норми етикету. Велике значення мала й постать господаря. Наприклад, отець Йосиф Авдиківич із с. Ясенів (нині Бродівського р-ну Львівщини) зауважував, «як поводитися при столі, як привітатись, як сидіти, де сісти, як тримати вилки, ніж, ложку». У його сім'ї за стіл сідали лише тоді, коли кожен привів до ладу свій зовнішній вигляд.

Найпочесніше місце за столом теж належало господарю, йому ж першому подавали їжу. На великих застіллях таку честь отримували найвищий за статусом гість. Дітям заборонялося втручатися у розмови дорослих. В окремих сім'ях вони навіть не могли перебувати в чужому товаристві.

Господарі мали постійно припрошувати гостей до частування, а гості – скромно стримувати апетит. Не дозволялося вставати з-за столу до завершення обіду або ж надміру споживати тільки одну чи кілька обраних страв. «Мене те так вразило і так якимось було прикро і неприємно, що він не знає товариської поведінки, як треба при столі до кінця сидіти і з першого дання не їсти стільки, що до другого вже не доторкнутись», – писала Михайлина Рошкевич про молодого Івана Франка, коли той гостював у їхній домівці в с. Лолин Долинського повіту.

В інтелігентних родин дівчат з раннього віку навчали правильно сервірувати стіл. Як згадувала Оксана Цегельська – Чубата, внучка пароха містечка Струсів на Тербовлянщині, «ранком до сніданку, а також до

обіду, підвечірку і вечері ми накривали на стіл, а опісля збирали зі столу. Кожна мала свої обов'язки і визначене чергування. До обіду і вечері дзвонив дзвоник, і всі мусили бути на час. Після молитви всі займали визначене їм місце за столом, спокійно слухаючи, як дзядзьо (дідо – авт.) розповідав різні цікаві історії, а часом і веселі жарти».

Пізнє запрошення – образливе

Сто років тому була популярною книга польської кулінарки Марії Охоровіч – Монатової «Універсальна книжка кухарська», яка у 1910-му р. отримала відзнаку на Варшавській гігієнічній виставці. Окрім 2369 переписів, книга містила цінні поради щодо прийняття гостей. «Кожну гостину завбачлива господиня дому повинна обміркувати завчасу, а зокрема при нечисленній прислузі розлічити свої заняття, щоб все було ретельно і вчасно підготовлено, і щоб сама вона зайво не втомилася», – писала авторка бестселеру. Для вишуканого застілля вона рекомендувала запрошувати людей, «які навзаєм гармоніюють».

Книга М. Охоровіч – Монатової «Універсальна книжка кухарська».

За етикетом, запрошення надсилали за 8 – 10 днів до бенкету, бо «занадто пізнє запрошення образливе». У листівках йшлося, що «Міхал Х... з дружиною мають честь запросити Вельможне Панство на обід, який відбудеться у них у суботу, дня... о 7 г. вечора». Далі вказувалася адреса господарів. Правила доброго тону зобов'язували адресатів дати відповідь протягом кількох днів.

У день бенкету стіл застеляли чистою скатертиною або полотняними серветками. Вільні місця заповнювали канделябрами та квітковими композиціями. Меню гостини, написане на оздоблених листівках, стояло біля кожного бокалу. Воно було прикрасою столу і «вказівником для кожного бенкетника, як він має покерувати своїм апетитом, не порушуючи zarazом правил етикету». Поряд лежали карточки з ім'ям і прізвищем гостя.

Цікаво, що у книзі згадуються деталі, на які зовсім не звертають увагу сучасні навіть дуже порядні газдині. Так, Охоровіч — Монатова радила завжди вибирати новинки сезону та дбати про різноманітність: «Готуючи два супи на вибір, один належить приготувати прозорим, а другий — заправленим, один світлий — другий темний; якщо подаєте рибу у світлій приправі, то наступна страва, скажімо, паштет або м'ясо, мусять бути темні. Подаючи дві м'ясні страви, одна мусить бути біла, а друга — чорна», — наголошувала кулінарка. — Не слід подавати упродовж одного обіду чи вечері дві схожі одна на одну страви, скажімо, ярину, яка вже була в супі, на гарнір або в салаті. Також не подають компотів із тих фруктів, смак яких було ужито для ласощів».

Авторка звертала увагу, що, змінюючи страви, треба дбати про відповідні сорти вин. Також господиня мала розважати гостей за столом і аж ніяк не метушитися між кухнею та вітальнею. Їй дозволялося лише очима подавати знаки прислузі. До речі, одяг прислуги підлягав дрес-коду. Для чоловіків — фраки й білі рукавички, для жінок — чорні сукні й білі фартушки.

А тепер — увага! Наступного дня авторка радила господині полічити всі срібні столові прилади. Мабуть, і в аристократичному товаристві траплялися охочі щось прихопити з собою на пам'ять.

Українці мали свій кулінарний poradnik «Нова кухня вітамінова». Його у 1928-му р. видала вчителька та організаторка господарських курсів Осипа Заклинська (1894 — 1972). У передмові вона радила звертати увагу більше на духовний бік застілля. Водночас закликала до

ладу, точності та ощадності, адже «страви се лише половина гостини. Треба вміти всіх відповідно заняти, забавити, щоби всім було приємно».

Столове приладдя як родинні реліквії

Посуд заможних галичан вирізнявся особливою вишуканістю. Емальований («поливаний») чи глиняний служив переважно для господарських потреб, а столи накривали дорогою порцеляною чи фаянсом. Столове приладдя належало до фамільних цінностей і передавалися у спадок. Зокрема, адвокат Степан Шухевич серед сімейних реліквій згадував срібну цукерничку. Це був весільний подарунок його прабаби від барона Ромашкана.

У відомій родині Лепких символом урочистого прийняття гостей була порцелянова курка, під якою на тарілочці-гнізді лежало масло. На стіл також клали порцелянового стрільця з рушницею, а біля нього — попільничку у формі дуплавого пенька.

Для столового приладдя, зазвичай, використовували спеціальні підставки — «козлики». До рибних страв подавали маленькі виделки й невеличкі тарілки на кісточки. Ліворуч від курверта клали блюдечко з ложечкою для компоту. Дітей змалку навчали користуватися ножем і виделкою, щоб вони не осоромилися в товаристві.

Про тодішню високу культуру поведінки за столом свідчить ще один цікавий факт. У вересні 1939-го р. галицьку еліту особливо дивувало, що «советські жінки» використовували для приготування їжі малу кількість кухонного начиння, а ще гірше — накладали на тарілки страву не з супниці, а з посуду, в якому її готували.

Можна сперечатися про доречність окремих правил, однак очевидне одне — за останні 80 років ми втратили більшу частину культури вишуканого застілля.

*Оксана Дрогобицька, історик,
Прикарпатський національний
університет ім. В. Стефаніка.
Джерело: report.if.ua*

Господар повинен виконувати кожне прохання гостя, а гість не повинен ні про що просити. (Ж. Штейнхаус)

Якщо ми засуджені на те, щоб їсти, будемо робити це гарно. (А. Брілья-Саварен)

«Тисяча доріг — Тисяча стежин»

Короткі вражіння від прочитаних споминів

Тими днями трапилася мені надзвичайно мила несподіванка — поштар приніс великий конверт з книжкою «Тисяча доріг — Тисяча стежин», автором якої виявилася моя давня товаришка Ляриса (Ляля) Зелік.

У післямові вона пояснює: «Я хотіла, щоб ви знали, звідки ви тут взяли, хто є ваші батьки, діди, родина...», і продовжує: «яка в людині є величезна сила волі, нестримна жадоба вижити та неймовірна надія на Божу поміч». Тобто її спомини написані для дітей і внуків. А я додам — і для історії післявоєнної української діаспори.

Відразу зазначу, що ці спомини — маленький «скарб» для нас, діаспорян, а особливо для «вісімдесятників» (Ляля і я є 87-літні), бо дають нагоду з великою насолодою та ностальгією згадувати наші дитячі та юнацькі роки в ДіПі таборах і поза ними. Читаючи, можна заплакати з жалю, або сміятися до сліз.

Книжка не товста, всього 64 сторінки, дуже педантично, зі смаком, оформлена; якісний папір і друк, багато виразних фотографій, що логічно розміщені. Мова вільна, щоденна, зрозуміла (без намагань бути чисто літературною), зі старими галичанськими висловками (але тоді з поясненнями). У ній хронологічно представлений життєпис однієї родини — повний надзвичайних переживань, але

рівночасно згадується багато прізвищ (друзів, знайомих), відомих з різних ділянок діяльності нашої діаспори.

Щирі, відкриті подробиці-епізоди, і навіть негативні факти, не замовчуються. Тяжкі, трагічні моменти збалансовані гумором. Наприклад, змішана мова наших «старих» (тобто 2-ї хвили) емігрантів, або татові знамениті «віци» (анекдоти). Дуже яскраво та правдиво описані перші тяжкі початки в Америці.

Для молодих читачів це цікаво та зрозуміло (і не нудно та довго) написана епопея життя післявоєнної діаспори — подібна до 99 % інших родин, що мусіли, рятуючи життя, тікати від совітського терору. А для старших — це приємна, сумно-весела подорож в минуле. (Не можу ніяк поминути відтворене авторкою щасливе молодече життя в ДіПі таборі в Байройті: гімназія, професори, Пласт, співи, забави — усе, крім дуже нездорової дієти і всяких інших матеріальних нестатків).

Треба привітати авторку Лярису Палідвор — Зелік (яка не є письменницею), що зуміла так приступно і елегантно подати таку надзвичайну й потрібну публікацію.

Надія Дейчаківська, 12-й Відділ СУА, Клівленд

Ісусові ніхто не допоміг...

Ісусові ніхто не допоміг,
І хрест важкий лише Йому належав.
Юрба ж звірила, і гріховний крик
Неначе розривав усе безмежжя.
Ісусові ніхто не допоміг...
І тільки в спину кидали каміння.
А Він ішов, і вже не йти не міг
За людство на Голгофу у терпінні.
І Він мовчав, і Він не говорив,
А кров Його стікала на обличчя.
І мало хто сльозину обронив
В той день страшний,
В той день такий трагічний.
Марія — Скорбна-Мати перед Ним
Свої гарячі сльози проливала.
А Він молився і прощав усім...
Від болю Небо і земля стогнали.
Прощав усе — І зраду, й чорноту,

Бо є та буде вічно Божим Сином.
А плач Небес приносив гіркоту,
І вірила душа у воскресіння.
Ісусові ніхто не допоміг...
А Він за нас земні тортури стерпів.
О світе! Скинь із себе чорний гріх
І не шукай Його посеред мертвих.
У кожного Голгофа є своя
І є свій хрест, і є своє долання.
Хай часу пробігає течія,
Та стерпить все душа в своїм стражданні.
За шлях важкий у Бога не проси
Ні нагород, ні почестей для себе.
На Гору вищу хрест свій донеси,
Де Божий лик пливе у вічному Небі.

Юрій Тітов

(Джерело: <https://bogpoet.com.ua>)

ПОЕЗІЯ БУЛА ЄДИНОЮ ЇЇ РОЗРАДОЮ

В українській літературі вона була особистістю феноменальною. Її життя гідне подиву й захоплення. Вона прожила лише 56 років і 49 з них була прикута до ліжка тяжкою хворобою. Читаючи її чисті, пронизані сонцем, грозою, духом степу поезії, ніхто з неосвячених не здогадається, що авторка більшість життя провела у чотирьох стінах. Саме тому поетеса «прагла навшпиньки дістати високості неба». І це їй вдалося.

Народилася **Ганна Світлична** 20-го квітня 1939-го р. в Павлограді на Дніпропетровщині. Оскільки з семи років була прикута до ліжка тяжкою хворобою, то освіту почала здобувати лише з 1958-го р. Тоді ж з'являються її перші літературні спроби. Спочатку писала російською, але після знайомства з письменником П. Кононенко перейшла на українську. Його Світлична, як і більшість молодих поетів-шестидесятників, вважала своїм «хрещеним батьком». Пізніше поетеса зауважить: «Я виросла з його віри». Кононенко був першим, хто помітив талант Ганни, хто її привітав, окрилив надією та вірою у власні сили. Він також допоміг їй видати першу збірку поезій «Стежки неходжені весняні» (1961), а згодом «Золоте перевесло» (1963), «Сонячні кларнети» (1966). Сама Світлична ці збірки вважала лише шляхом до поезії, періодом шукань. Проте у них вже відчувався «мотив себе перемагання», що буде притаманний усій подальшій її творчості. Бо у віршах, що ввійшли до збірок, відлунюють хіба що тривоги світу, але зовсім немає думок про власні біди.

Поволі позбавляючись різноманітних літературних впливів, Ганна шукала такі римовані слова, які б стали активним засобом боротьби й утвердження і які Леся Українка називала «зброєю». Осмислення поезії як «слова — зброї» та «дорогоцінне й рятівне відкриття свого призначення» прийшло до поетеси з четвертою збіркою «Дозрівання» (1969), яку Світлична вважала своєю першою книжкою. І, певно, мала рацію. Бо в ній заговорила «власним голосом» і знайшла свою тему. І то був злет Світличної, початок нового етапу творчості.

Серед іншого, Світличну захоплювала ідея «вічного оновлення душі». Відтак, Ганна була переконана, що воля людини, дух, органічна потреба у творчості так само нескінченні, як нескінченна матерія. Саме потреба творчості

привела до появи наступних 12 збірок поезій, серед яких «Кольори» (1970), «Кордони серця» (1974), «Сяйво калини» (1988) та ін. За книжку «Літо збір» Світличну нагородили премією, а критики назвали цю збірку одним з найбільших одкровень поетичного року.

Світлична створила цілу низку справжніх перлин лірики, що вражають поетикою та високою культурою почуття. Її поезії цікаві та повчальні. Розгубленості та безсиллю поетеса протиставляє мужність і людяність. Часом це їй дається не легко — в тяжкому подоланні відчаю та фізичного болю. У боротьбі з життєвими обставинами поетесі необхідна моральна підтримка. Надійну духовну опору вона знаходить у величі геніїв: «І вже не знаю, у чийм житті, з ким це було, з тобою чи зі мною? На барикади мужності круті встає дзвінка поезія до бою». Це з вірша Лесі Українці, яка особливо близька поетесі своїм душевним складом і стійкістю. Як і Леся, Ганна не замилується своїм болем, не робить його джерелом натхнення. Але виявляє сильну вдачу: «В дні затяжних важких своїх невдач, Коли розбито вщент усі загати, Я затамую в горлі тихий плач І солов'я плачем не дам злякати». Є у Світличної також яскрава барва та гостра думка про небажання коритися лиху: «Пісне, посестрою любою Встань, мов криця, проти лиха Над бідою і над згубою. Регочись, моя утіхо! Щоби сміхом грізно зборене, З нами лиху засміялося».

Власну біографію Г. Світлична написала у віршах. У них — думки, почуття, переживання, в них — душа слабкої фізично, але сильної духом жінки. Поетеса є прикладом того, якою мужньою та сильною може бути жінка навіть тоді, коли тіло її слабке й немічне: «Собі я говорила вкотре: «Мушу!» — Ось і дійшла. І ось таки дійшла».

Тамара Кучерова, Київ.

ЯК НАДІЙКА ЙШЛА НАВСТРІЧ НАДІЇ

Навіяне Великоднім спогадом

Тамарівка, яка колись була Томарівкою, а віднедавна, злившись з селом Сотниківка (Яготинський р-н на Київщині), щезла з мовного вжитку навіки, займає в моєму серці особливу місцину... Мов теє кубельце, в якому, здається, ще тепліють пташині яєчка, але, на жаль, воно уже холодне й пусте. Однією з пташок, що вилетіли звідти в горезвісних 1930-х, була моя мама. Тамарівку вона згадувала, як тільки заходила мова про «колективізацію» та її зле дитя на ймення «Голодомор», що дружно посировили її.

Та були в неї й щасливі спогади – як же без них? Короткі, мов сонячні проблиски серед зими, вони вигулькували з бездоння її пам'яті як не з тієї нагоди, так іншої. На Великодні святки, вимішуючи тісто, вона любила згадувати, які великі паски пекла її мати. Великі, як і вся їхня сім'я – вона називала їх «відерні». Я так і не додумалася доскіпатися в неї, чому «відерні» (певно, пекла у відрах?), бо приваблювали в її оповідах не так штрихи, як м'яка, якась особлива тональність – наче з біблійного сюжету. Мама викладала хрести на кожній пасці, примовляючи: «Ось так і матуся моя робила... Великі паски, великі хрести. А розламував паску, розговляючись після церкви, тільки татусь. Хазяїн... Руки такі здорові, жиливі». І мама вкотре оплакувала ті напрацьовані руки, що йому, «куркуляці», ламали не раз, силоміць пхаючи до колгоспу.

«А розкажи, як ти паску хрещеній носила, – підливав тато оливи до сонячних маминих проблисків. А ми крашанку об крашанку «цок», брунатна шкаралупка акуратно в миску складається. Над столом витає сита радість, руки тягнуться до пиріжків, шматків печеної почеревини, червоного від бурякового квасу хрону... Сестричка Валя – мов лялька: в новому платтячку з червоної саржі, рясні кучері над лобиком відтінені білим мереживним комірцем. А мене, хоч кучерів і не мала, пишнота розпирає: хрещена (мамина сестра Віра) із самого Києва привезла нову штапельну хустинку в метеликах. І в усю оцю святочність, виколисану очікуванням Великодня з його ситим застіллям, м'яко влітається мамин голос.

...Це були ранні 1920-ті роки; їй, Надійці, сповнилось (тато піджартовує, вкинувши своє «стукнуло») років 3 – 4. Над Тамарівкою пливли духмяні пасхальні дими. Не було двору, де не пеклася б паска, бо сільце, що належало

колись вельможному козацькому роду Томар, було-таки багатеньким. Одначе, сільське жіноцтво полюбляло посилати дітей на позички: то до куми за сушеним хмелем, то до дядини по цибулиння на крашанки. Мабуть, люди бажали пройти крізь чистий четвер та страсну п'ятницю під знаком проповідуваного Христом добросусідства.

У Могильних хата аж дзвеніла від передсвяткової метушні. Старшенька Віра, якій вже добиралося до п'ятнадцяти, була за першу помічницю, середня Паша теж до діла привчалася, а найменша Надійка... Вона, на диво, ще й під стола не бігала. Як не бочком перекочувалася, так на колінцях повзала у своїй спідничині, поки не затирала її до дірок. Спідничку шили з наволочки нову, і повзала Надійка далі. Проте на Великдень у скрині була припасена для неї нова одіж.

І от спекли в Могильних – поміж здоровенних, мов сонце, пасок – і маленьку одну, пухку та рум'яну. Надійці сказали: «Понесеш хрещеній у неділю на полудник». А підійшла неділя, зав'язали в нову «кремову» хустку той святий хлібець, освячений у церкві, наказали не ронити на землю, бо «Бозя з неба бачитиме і навариться». Жаліслива Віра схлипувала вслід – так було жаль сестрички. Мати ж клала розмашисті хрести й просила в неба одного – милості.

А маля – мов каченятко підбите: то проповзе, намагаючись тримати вузлик чим вище, то за чийсь лавочку під тинком вхопиться. Навіть собаки попритихали на вулиці від такого видовища. Ласкаве сонце вигріває молоду лободу, що знадобиться тамарівцям навесні голодного 1933-го. Примне її Надійка одним колінцем, примне другим, та й просунеться на метр. Відпочине і знов приминає. Так і доповзла до двору хрещеної. Забрали її там до хати, нагодували, вклали трішки поспати та вирядили у зворотні мандри. На порозі світлиці гостя озирнулася на покуть, звідки світився до неї лик «Бозі», і спантеличено вимовила: «Хлистос воскрес». У світлиці дружно засміялися й кинулися цілувати отаку забудькуватотямущу дитину: «Воістину, наше ти горобенятко, Воскрес!»

На воротях хрещена дала їй новий вузлик з власним гостинцем і промовила: «Дивись же... Не потовчи крашанок!» Пам'ятаючи про «Бозю», яка поглядає з неба, дівчатко з усіх сил намагалося втриматися на ногах... Описуючи її мученицький шлях до домівки, можна було б

створити оповідання. Обмежусь, однак, хіба що тим, що був він важким. Його віхи виринали з маминої пам'яті хаотично: то те сплине в пам'яті, то інше. Старша сестра її, Віра, за чаркою вишнівки часто згадувала таке, про що мама й сама дізнавалася з подивом. Віра говорила: «У дядька Грицька ти чуть тинок не звалила. Ой, лихо!.. Тягнеш того вузлика, до тинка прилипла, сопеш. А нас на воротях побачила – кинула той тинок, ступила раз, другий... І сі-і-ла! Посиділа, зіп'ялась на ноги та пройшла метрів зо три». Віра була тоді не витримала, кинулась від воріт назустріч, забрала вузлик, взяла за руку. А від рідного двору така радість струменить назустріч, така надія... І Надійка бадьоренько ступнула тій надії назустріч. Відтоді й стала ходити.

Колись неслухняні, ноги її зрідка спотикались на битому шляху, що випав на її долю. Не зовсім щоб і прудко, але таки вивели її з шереху Голодомору; вмить ослаблі та якісь наче ватяні, все ж дозволили їй вирватися з приреченої на смерть юрби євреїв, куди поліцаї «помилково» заштовхали в Яготині і її, чорняву; повели в надійне укриття, коли стали гнати український молодняк на Германію... Тільки раз підвели вони її: коли визволителі залишених напризволяще в 1941-му міст, сіл і хуторів України-страждалиці ледь не розстріляли в неї на очах батька її первістка, саме тоді, восени 1943-го, виношуваного. Так і опустилася на сінешню долівку з віхтем у руках, зомлівши від одного вигляду

«визволителя», що погрожував її чоловіку, а моему батьку, наганом...

Надія Могильна (ліворуч) з приятелькою Наталею 29-го липня 1941-го р. у Ніжині, де обидві навчалися в нинішньому Училищі культури й мистецтв ім. М. Заньковецької. Ніхто й не сподівався, що війна докотиться до Києва, Ніжина, Яготина і доведеться на цілих два роки забути не тільки про Великодні, а й мирні будні.

Та про цей момент нам розповідав уже батько. І не на Великодні, а на проводи, коли годилося поминати померлих добрим словом. Дідусь наш, Дмитро Василенко, заступив тоді свого сина грудьми, безстрашно озвучивши в німе дуло весь гнів покинутого «на поталу немцю» у 1941-му простого люду. Ми його не пам'ятаємо, але він завжди був і буде нашим янголом-хранителем, бо зберіг нам батька... Зберіг, по суті, всіх нас чотирьох, тоді ще не народжених. І наші світлі, ошчасливлені ось такими моментами Великодні.

Тетяна МакКой, шт. Теннессі.

Маленька жінка у вікні

У них у вікні завжди стояла тендітна Матінка Божа. А біля неї вела години постерунку сива маленька жінка. Дивилася на дорогу: хто-куди йде (слава-Ісусу-Христу), хто-звідки вертається (слава-навіки-Богу). Відсутність жінки у вікні майже напевно означала чиюсь хворобу – її або чоловіка. Тому коли одного разу Матінка Божа лишилася наодинці з собою занадто довго, а до того додалися відкриті ворота – вулицями пішла новина про смерть. Тільки ніхто ще не міг зрозуміти: його чи її? А коли вже знали, що його, то посипалися згадки, що він у юності був страшний батяр (як вона за нього пішла?), і що так і не зробив на хаті ринви (такий був господар).

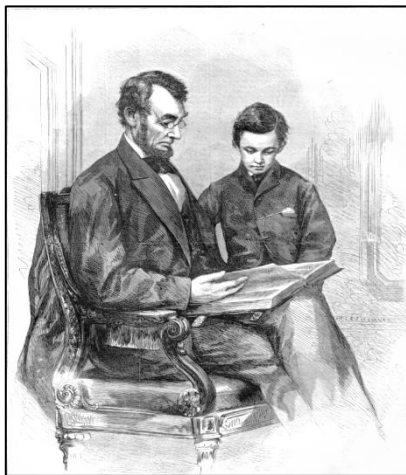
Ірка, його однокласниця, ту новину зустріла аж на другий день. Сиділа на табуретці біля плити. Чистила грушки. «Вмер? – перепитала спокійно і засміялася. – Але то був забіяка!» Ірці 87, вона не виходить з дому вже багато років, але новини про смерть приходять до неї так, ніби вона підключена до весвітньої мережі некрологів. У єдиному її альбомі немає поділу фотографій за подіями чи датами. Найчастіше на одній сторінці сусідують фотографії з чийогось весілля і з чийогось похорону (похорони Ірку завжди цікавили більше). «Будеш шрайбен?» – вона мало пригадує і ще гірше говорить, але дістає для мене з закамарків пам'яті ціле німецьке слово, яке вчила в школі з отим однокласником, який був забіяка і страшний батяр. Він от-от вирушить з похоронною процесією. І буде вона без жодного фотографа. Бо хто би тепер до того додумався. Тому в Іркиному альбомі не буде нових скорботних знімків.

А півроку по тому з процесією вирушить сама Ірка, яка встигне змаліти до розмірів дитини, а всі її щоденні слова втиснуться в місткі «так» і «не». На той світ Ірку проведе поглядом тендітна Матінка Божа з вікна її однокласника. Хтось скаже, що вмерти на Пасху – то піти без черги до раю.

Надія Швадчак, журналістка.

Лист Авраама Лінкольна вчителю свого сина

Авраам Лінкольтн (12-го лютого 1809-го — 15-го квітня 1865-го р.) — 16-й президент США, перший президент від Республіканської партії. Прокламація Лінкольна про визволення рабів на території Конфедерації від 22-го вересня 1862-го р. дала поштовх 13-й поправці до американської конституції (1865-й р.), яка повністю скасувала рабство у США. За це його вважають національним героєм. Один з найулюбленіших президентів, хоча під час правління постійно піддавався критиці.

А. Лінкольтн з сином.

Лінкольтн мав четверо синів, троє з яких не дожили до повноліття (померли у віці 4, 11 і 18 років). Лише старший син, Роберт, прожив 82 роки і побудував видатну кар'єру в юриспруденції та політиці.

У 1855-му р. А. Лінкольтн написав відомий «**Лист учителю свого сина**». Імовірно, він був адресований учителю п'ятирічного Вільяма, улюбленця президента, у якого, на жаль, не було можливості застосувати ніякі з отриманих знань у дорослому житті — він помер в 11 років.

Лист пройнятий батьківською любов'ю і турботою. У ньому йдеться про важливі речі, які треба пам'ятати і вчителям, і батькам.

* * *

«...Я розумію, він повинен буде дізнатися, що не всі люди справедливі, не всі щирі. Але навчіть його, що на кожного негідника знайдеться герой, що на егоїстичного політика знайдеться відданий лідер. Навчіть його, що якщо є ворог, то знайдеться і друг. На це потрібен час, але якщо можете, навчіть його того, що один зароблений долар набагато цінніший, ніж п'ять знайдених.

Навчіть його програвати, а також насолоджуватися перемогами. Якщо зможете, відведіть його від заздросців...

Дозвольте йому пізнати, що здобувати перемогу над хвальками найлегше. Якщо можете, навчіть його цікавитися книгами... І дайте йому також час, щоб він міг подумати над довічними таємницями: птахами в небі, бджолами в променях сонця й квітами на зелених схилах.

...Навчіть його тому, що набагато почесніше зазнати невдачі, ніж схитрувати.

Навчіть його довіряти своїм власним ідеям, навіть якщо хтось говоритиме, що він помиляється.

Навчіть його бути м'яким із м'якими людьми і жорстоким з жорстокими. Намагайтеся дати моєму синові сили не йти за натовпом, коли всі йдуть за переможцем.

Навчіть його вислуховувати всіх людей, проте навчіть його все те, що він чує, розглядати під кутом істини і відбирати тільки добре.

Якщо можете, то навчіть його сміятися, коли сумно і того, що немає сорому в сльозах... Навчіть його продавати свої мізки й силу мускулів за найвищою ціною, але ніколи не торгувати ні серцем, ні душею.

Навчіть його не слухати натовп, але встати й битися, якщо він вважає себе правим.

Поводьтеся з ним м'яко, але без зайвої ніжності, тому що тільки випробування вогнем дає сталі високу якість.

Дозвольте йому мати мужність, щоб бути нетерпимим до всього поганого.

Дозвольте йому мати терпіння, щоб стати хоробрим.

Навчіть його завжди мати високу віру в себе, бо тоді він завжди буде мати високу віру в людство.

Це не легка справа, але подивіться, що ви можете зробити... Він такий гарний, мій син!»

Настанови для дописувачів від редакторів

Правила подання статей для публікації в журналі «Наше життя»

1. Будь ласка, надсилайте кожен статтю у форматі Word документу, вкладеного як додаток до листа, на електронну пошту unwlaourlife@gmail.com. Будь ласка, не друкуйте свою статтю в самому полі для листа Вашої електронної пошти та не надсилайте її у форматі PDF.

2. Ідентифікуйте свою роботу. Будь ласка, у *темі* Вашого листа вкажіть назву або предмет статті, яку Ви надсилаєте для публікації, а також назвіть мову, якою вона написана (напишіть АНГ, якщо стаття англійською мовою, або УКР, якщо українською). Якщо потрібно, то у *темі* вкажіть також номер відділу СУА.

3. Однакове та правильне написання імен (як і інших власних назв) справді має значення. Ми знаємо багатьох людей, але ми не знаємо кожного. І тому покладаємося на наших авторів у забезпеченні правильного написання імені та прізвища кожної людини, про яку йдеться в статті, кожного разу, коли її ім'я згадується. Ми не хочемо здогадуватися, яка версія написання імені є правильною.

4. Терміни (Реченці). Підготовка двомовного щомісячного журналу є складним процесом, що вимагає всебічного співробітництва та координації між авторами, фотографами, редакторами та видавництвом. Редагування й оформлення вимагають часу та зусиль, і саме з цієї причини ми встановлюємо терміни (реченці) для матеріалів, які будуть опубліковані в журналі. Матеріали, подані пізніше встановленого терміну, гальмують виробничий процес і часто створюють зайву додаткову роботу для всіх зацікавлених сторін. Будь ласка, зверніть увагу, що всі матеріали (статті та фото) для будь-якого номера журналу повинні бути отримані редакцією до 5-го числа місяця, що передує місяцю публікації. Матеріали, отримані після закінчення цього терміну (реченцю), можуть бути затримані до наступного випуску.

5. І останнє, але не менш важливе: будь ласка, не надсилайте одночасно однакові статті до журналу «Наше життя» та до будь-яких інших видань, оскільки це є порушенням професійної етики. (У деяких випадках це є незаконним, оскільки може призвести до порушення законів про авторське право.) Якщо ж Ви вважаєте, що інформація, якою бажаєте поділитися, є досить важливою і Ви хочете донести її до ширшої або іншої аудиторії, то, будь ласка, напишіть окрему та іншу статтю для публікації в іншому виданні.

Вимоги до фото, що подаються для публікації в журналі «Наше життя»

1. Спосіб надсилання фото. Будь ласка, надсилайте фотографії окремим файлом і не вставляйте його в текстовий документ.

2. Назва фото. Будь ласка, не надсилайте фотографії з ім'ям JPG126XYZ324 або щось подібне. **УСІ** фото повинні бути перейменовані та пронумеровані, бажано у послідовності, в якій Ви б хотіли їх бачити у статті. Наприклад, «№ 1 відділ 489», «№ 2 відділ 489», «Фото 3 відділ 489», або будь-яка інша система, що дозволяє легко визначити, *що* ці фото ілюструють і *від кого* вони надійшли.

3. Опис фото. Будь ласка, напишіть опис для кожного фото та надайте цю інформацію в кінці Вашої статті. Пронумеруйте кожен опис так, щоб він відповідав номеру фото, яке він описує.

4. Авторство фото. Будь ласка, якщо це важливо, то вкажіть імена тих, хто надіслав Вам фото або є фотографом.

5. Достовірність фото. Огляньте Ваше фото перед надсиланням. Будь ласка, вибираючи фото, ретельно й уважно подивіться на те, *що* ви надсилаєте, перш ніж відправити. Як правило, ми не будемо публікувати фото, на яких зображено багато осіб, які затуляють будь-який вид, чи когось, або щось, що має значення чи є важливим. Ми також залишаємо за собою право не друкувати фото, які є не чіткими чи в інший спосіб технічно неприйнятними.

Дякуємо Вам за співпрацю та розуміння!

Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Стипендійна Акція Союзу Українок Америки

*Христос Воскрес! Воістину Воскрес!
Christ Has Risen! Indeed He Has Risen!*

*To all our supporters, sponsors, people of good will and
students worldwide*

HAPPY EASTER AND GOD BLESS!

from the UNWLA Scholarship Standing Committee members

IN MEMORY OF

In memory of **Maria Rejnarowycz** I am donating \$50 to the UNWLA Scholarship Program.

Christine Z. Shoh.

Замість квітів на могилу **бл. п. Роми Васильців** складаємо **100 дол.** на навчання сиріт в Україні.
Родині пересилаємо щирі співчуття. Лідія Черник з родиною.

У пам'ять моєї дорогої кузинки **Людмили (Люди) Васінчук** замість квітів на свіжу могилу
складаю **200 дол.** на Стипендійну Акцію СУА. З пошаною, Марта Шиприкевич.

ПОЖЕРТВИ ЗА ЛЮТИЙ 2020-го р. / Donations for February 2020

\$770	UNWLA Branch 56
\$400	George Horb (101)
\$330	Peter & Stacey Polanskyj (98), Irene Sherba (90) George Shevchuk (98), Walter & Ulana Zynych (108)
\$220	Zoriana Stawnychy, UNWLA Branch 140
\$200	Martha D. Shyprykevich
\$110	Marta Mostovych, Alexandra Lisa Self (98), UNWLA Branch 30
\$100	Lidia Czernyk (83), Romana Dyhdalo (76)
\$50	Christine Z. Shoh
\$42	Renata Bihun (28)

We thank you for your generosity! Щиро дякуємо за Вашу благодійність!

*М. Оріся Яцусь, скарбник Комісії стипендій СУА,
Люба Більовицук, член Комісії стипендій СУА.*

UNWLA, INC. Scholarship / Children-Student Sponsorship Program
P.O. Box 24, Matawan, New Jersey 07747-0024 • Phone: 732-441-9530 • Email: nazustrich@verizon.net

До уваги авторів і дописувачів!

Просимо надсилати статті, питання та пропозиції українською або англійською мовою електронною поштою на адресу, яка надрукована на другій сторінці обкладинки журналу "Наше Життя":
unwlaourlife@gmail.com

Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Стипендійна Акція Союзу Українок Америки

A Fond Farewell to a Dear Friend and Colleague with Appreciation and Affection

M. Orysia Jacus volunteered to serve as Treasurer on the UNWLA Scholarship Program committee in 1986 and was thus part of the team when the UNWLA Scholarship Program was computerized that same year. From the start, she was a dedicated and determined member of our committee, someone who fully understood what it meant to be a destitute child and fully understood the value of financial and moral support from the generous sponsors who contribute to and support the UNWLA Scholarship/Children-Student Sponsorship Program. One reason for this empathy can be found in Orysia's personal history. Her widowed mother, whose husband was killed near Brody, Ukraine, went through the turmoil of WWII, DP camp and was eventually allowed to immigrate to the USA with her two daughters. The family knew what it was to be poor and also knew what it meant to get help from generous and caring people.

After graduating from high school, Orysia became a successful bookkeeper and worked for a series of American firms until her retirement. In 1997 she took over the responsibility of bringing the UNWLA's publication *Our Life's* magazine into the digital age by computerizing UNWLA membership and subscribers and doing the accounting work necessary for *Our Life*. Orysia also had other responsibilities within the UNWLA National Committee. Much of this work focused on the UNWLA Scholarship Program/Children-Student Sponsorship Program and ensuring that the program's vision was adhered to and augmented as needs evolved and changed.

The program's priority was and continues to be to help orphans, abandoned children, children from large families, etc., achieve their goals through education. It is thanks to generous

UNWLA sponsors who understand their plights and are willing to see "their child" succeed and become professional that the program and the young people it supports has been successful and meaningful. Among those generous sponsors are Orysia and her husband and their daughter Taisa.

Life brings change, and change is often bittersweet. Thus it was with good wishes tinged with sadness that we bid farewell to M. Orysia Jacus and her husband Jurij when they moved to Arizona to be near their daughter Taisa, a member of UNWLA Branch 3. How can we thank someone who gave her all for success of the UNWLA Scholarship Program/Children-Student Sponsorship Program? Hopefully, this

thanks can best be expressed by continuing the work Orysia was so involved in and such an important part of.

Orysiu, we love you and thank you for your dedication. You will be greatly missed!

May God Bless you and your family.

*With gratitude and affection, the UNWLA
Scholarship Standing Committee:*

Anna Krawczuk, Luba Bilowchtchuk,

Daria Nowakiwska Lissy, Nadia Jaworiw,

Zoriana Haftkowycz and Victoria Mischenko.

НЕПЕРЕРВНИЙ ЛАНЦЮГ ПОКОЛІНЬ

Союзянки 142-го Відділу на своїй першій імпрезі «Майстерня св. Миколая» 8-го грудня 2019-го р.

Дорогі посестри вельми дорогої організації СУА! Маю велику приємність та високу честь повідомити Вам, що восени у Детройті народився новий 142-й Відділ СУА! Народився з великої свідомости влитися в ряди СУА, щоб продовжувати ті славні напрацювання, якими пишається найчисельніша українська жіноча організація в США, ім'я якій — Союз Українок Америки!

*Цієї осінньої днини
Зберемося в дружній родині,
Щоби свої плани складати,
Й цікаве життя влаштувати!
Порадимося, що нам робити,
Як відділ наш будуть «хрестити»,
Кого за патронку обрати,
Й які в рік імпрези нам мати.
Нехай доброта струмениться,
Нехай усміхаються лица!
Примножимо корисні справи,
Всіх тих, хто вкраїнське плекали...
Бо всіх тут єднає жінок
Славетний Союз Вкраїнок!*

Членкинями новоствореного відділу стало аж 35 союзянок. Ми — сила! Новостворений відділ починає поволі вливатися у життя української громади Детройту. Дівчата-посестри крок за кроком опановують мистецтво співпраці як всередині відділу, так і його взаємин з іншими відділами округи та іншими українськими організаціями, що функціонують в Детройті. Час ейфорії від того, що ми створилися, поволі згасає та змінюється звичним

стилем життя кожної зокрема та нашою сильною участю в житті громади Детройту як представників відділу.

Отож, тепер при звичаємося до набутого чинного статусу — «союзянки 142-го Відділу»! Гарно як звучить! Чи не так? Приємно... Справді, приємно, бо до цього часу кожна з нас була окремою частинкою суспільства і перебувала, як і всі земні створіння, в стані хаотичного руху... А що тепер? Тепер ми починаємо вимальовуватися в чіткий вектор, що більш-менш узгоджує хаотичний рух кожної з нас в якомусь напрямку. У якому саме? Про це ми всі добре знаємо: у напрямку продовження та примноження тих великих і величних справ, які вже понад 90 років провадить жіноча організація українок в Америці, що має назву СУА!

Головним гаслом, головним напрямком діяльності 142-го Відділу союзянки обрали збереження та відродження нематеріальної спадщини українського народу — народних звичаїв, обрядів та української автентичної пісні. Нині маємо вже деякі напрацювання у цьому плані: на свято *Коляди* Округи Детройт, що відбулося 19-го січня ц. р., творча група союзянок відродила та виконала аж чотири автентичні колядки й щедрівки, чим викликала шквал позитивних емоцій, задоволені посмішки та навіть сльози на очах присутніх... Українська пісня — живе! І ми — є! І ми маємо що наслідувати. Чи хтось може повірити, що донині збереглася давня україн-

ська традиція причепурення оселі перед Різдвом? Якщо не вірите, то завітайте у с. Конюхи Козівського р-ну, що на Тернопільщині. Таких гарних світлиць є в селі ще багато.

142-й Відділ СУА створено з українських дівчат і жінок у Детройті, а округа збільшилася ще на один відділ — тепер їх аж дев'ять. Колесо історії рухається вперед... Продовженням добрих справ союзнок є кому зайнятися. Працюймо! Творімо! Примножуймо! Агітуймо тих, хто наразі не усвідомив важливість корисних справ СУА! І результат праці нашої стане однією маленькою частинкою нескінченного та неперервного ланцюга поколінь славного РОДУ СОЮЗЯНОК!

Людмила Новоринська — Телебзда, заступниця
голови 142-го Відділу СУА,
голова комітету з культурно-освітньої діяльності

Шановна гостя п. Слава Глінська, голова Округи Детройт, та учасниці імпрези «Майстерня св. Миколая».

Писанки

Каже мати: «Мій Семенку,
10 яєчок візьми, небоже,
Та й продай їх десь у місті,
Шапочку собі купи.

Бо ж то кожен, сисе, знає,
Що ти бідний сирота,
Бо помер нам рідний батько,
А я — бідна удова.

Але свята ось приходять,
Треба до святинь іти,
Не будеш простоволосий,
Бо не люблять сироти.

Та, дивись ти, мій синочку,
З рук хустинки не впускай,
Бо я гірко працювала,
І щадила тобі, знай!»

Взяв хлопчина вузлик в руки,
До Єрусалиму йде.
І співає, і радіє,
Шапочка нова буде!

Так дійшов до брами міста.
— А то що за новина?

Йде піхота, йде кіннота,
Іде товпа голосна.

А між ними весь у поту,
Весь у чорних порохах,
Хтось еден ступає важко,
Хрест двигає на плечах.

Але в поту відступився,
Жовнір враз коня нагнав.
Семенко у рів скотився,
Вузлик на дорозі впав.

Коли той похід скінчився,
Взяв він вузлик плачучи,
Завернув сумний додому,
Йде і плаче ідучи.

— Яєчка усі побиті,
Бідна моя голова!
Вже пропала і пропала
Шапочка моя нова!

Так прийшов він і додому,
Мамі жаль свій розповів:

— Але ж, мамо, як не дивно,
Я ще більший біль терпів!

— Що робити, мій синочку?
Вже, так видно, Бог судив,
Щоб в таке велике свято
Ти без шапочки ходив.

А подай но сюди вузлик,
Сиротятко ти моє,
Я ті яєчка хоч всмажу,
Хай вечеря хоч буде.

Взяла вузлик, розв'язала:
- Мій Семенку, подивися!
Тут яєчка цілісінькі,
Ще й малюнками вдяглися!

Оглядають і радіють,
Син і мати сирітки,
Замість яєчок побитих
Мають пишні писанки.

Та й продали їх у місті,
Накупили всячини,
Була шапка, була свитка,
Ще й новенькі ходачки!

Цей вірш я записала від Ганни Сікірини з Тлумача, що мала лише одну польську клясу. Жінці на той час було за 90! А вона читала з пам'яті, як з книжки. Вірш знала і моя покійна бабуся Лінка-Михайліна Вишневська — добра кравчиня нашого села, від якої мені вдалося записати багато народних перлин.

Наталія Байдюк-Слободян, с. Гринівці Тлумачького р-ну,
США, штат Індіана.

Писанки мисткині Софійки Зелік, членкині 64-го Відділу СУА.

UNWLA Branch 56 Meeting: Elections and Presentations

Members of Branch 56 of the Ukrainian National Women's League of America met on February 4, 2020, at St. Andrew's Ukrainian Religious & Cultural Center in North Port, Florida. Branch President Lesia Popel presided over the meeting. After business discussions, interesting presentations were offered by Olena Boyko, who recently travelled to Georgia, the Caucasus and surrounding areas; and Ksenia Rakowsky, who focused on honoring Ukrainian heroines. Formal photographs of Branch 56 members in attendance and the newly elected officers and directors of Branch 56 were taken by Victor Lisnyczyj.

Ksenia Rakowsky during her moving presentation on Ukrainian heroines.

Olena Boyko during her informative presentation about recent travel to Georgia, the Caucasus and surrounding areas.

Newly elected Board of Directors and Officers of Branch 56, UNWLA, North Port, Florida

Br. 56 Presentation at Sarasota Embroidery Guild

On February 24, 2020, UNWLA Branch 56 of North Port, Florida, conducted a presentation on Ukrainian crafts, culture and traditions at the Sarasota Embroidery Guild, in Sarasota, Florida. Branch 56 members Irene Copie and Bohdana Puzyk directed the fun-filled and informative demonstration. Both women shared family stories, discussed the Ukrainian language and culture, demonstrated the art of making traditional Ukrainian Easter pysanky, and explored the meaning of various colors and symbols. The presenters explained that the derivation of the word pysanky comes from the Ukrainian word “to write,” and that creating pysanky is an ancient art form dating back more than 1,000 years. They also explained and demonstrated the technique: Hot melted bee’s wax is applied to cleaned, uncooked eggs with a stylus to create various designs. The eggs are then placed through a series of dye baths and repeated writing with melted wax until the desired result is achieved. Although the Guild was most interested in traditional Ukrainian embroidery and methods, the presenters’ knowledgeable demonstration invited attendees to come close and inspect these intricate art forms.

Branch 56 Member Irene Copie demonstrating and explaining the art of making pysanky to members of the Sarasota Embroidery Guild.

Branch 56 member Irene Copie displays traditional Ukrainian embroidery and other crafts.

Members of the Sarasota Embroidery Guild inspect the embroidery.

Photographs by Bohdana Puzyk.

Jacques Hnizdovsky’s Unknown Art

by Orysia Nazar Zynycz

I know that many of us, as well as many of our children, have Jacques Hnizdovsky’s art hanging on the walls of our houses, but few of us know that his art also lives in books. My fascination with Hnizdovsky’s art began when I had the pleasure of teaching with the artist at the cultural camps at the UNA’s estate Soyuzivka during the 1970s. Hnizdovsky explained his art and technique; I held seminars about Ukrainian, Persian and Turkish rugs, their homogeneity and variances. The artist also showed several books with his illustrations. As I acquired a list of books illustrated by Hnizdovsky for my personal library, I found they included poetry collections by Thomas Hardy, Samuel Taylor Coleridge, John Keats and Robert Frost as well as an interesting array of children’s stories, guidebooks, and even a novel or two. Among the more exotic works I discovered are *Tree Trails of Central Park* (1971), *Signum Et Verbum* (1981, translated from Estonian), *The Violin of Monsieur Ingres* (1983), and something called *Behind the King’s Kitchen* (1992). Decades later, the allure has not diminished. Neither has my hope that art lovers will discover the artist’s illustrated books. They offer a double treat—great poems, novel information, magical animals, and, best of all, some of Hnizdovsky’s art that can be found only in books.

Річні збори 12-го Відділу СУА Клівленд, Огайо

Вітрина з українськими строями в українському банку «Кредитівка».

23-го лютого 2020-го р. новою головою 12-го Відділу СУА стала Галя Поглід, заступницею — Володимира Краснянська; інші члени управи та голови комітетів (референтур) залишилися ті самі, що й минулого року.

Гостем на зборах була новообрана голова округи, членкиня 138-го Відділу Галина Ярема. Після заслуховування звітів, п. Ярема привітала членкинь з неабияким успіхом і висловила побажання, щоб відділи частіше співпрацювали. Вона вважає, що спільні заходи корисні (особливо, якщо округа невелика) не тільки з практичних причин. Це нагода взаємно підтримувати один одного та нагода «вчитися» праці в СУА у відділів, що існують давно (йдеться про відділи, де членство складається з четвертої хвилі емігрантів). Як результат такого побажання, на зборах запланували провести спільне для округи *Свято Героїнь* (на березень місяць), господарем якого буде 12-й Відділ, а інші відділи будуть допомагати — чи то з програмою, чи в іншій формі.

Відділ складається з 33 членкинь, але через поважний вік, родинні обставини та недуги тільки 17 – 18 з них активно працюють. Торік відділ збагатився трьома новими членкинями: Ірина Малусевич, Лідія Пронів, др. Ірена Столяр, і ми віримо, що вони заряджатимуть наш відділ новою енергією!

Минулого року відділ започаткував нову традицію: влаштовувати щорічне святкування «Дня Батька». Цей захід організований спільно зі 138-м Відділом був надзвичайно вдалий — з різних сторін, зокрема з гарним фінансовим прибутком для обох відділів. Голова Комітету і ведуча заходу, яка вступила в ряди СУА тільки 2 року тому, Тетяна Касіян доклала багато енергії, вміння й свого таланту, що і привело до блискучого успіху.

Як і попередні роки, наш відділ наповнює простору скляну вітрину в українському банку «Кредитівка» різним змістом з царини української культури чи історії, і робить це 4 – 5 разів на рік. Минулого року були такі теми експозицій у вітрині: гуцульські різьблені в дереві хрести; вшанування 85-ліття Голodomору; вибрані твори українських мистців-скульпторів (Черешньовський, Крук, Пецух, Архипенко, Фаріон та ін.), «Історичний одяг українки». Останню експозицію, вишукано та цікаво опрацьовану нашою незмінною мистецькою комп'ютерною дизайнеркою Олею Поглід, вже замовили до бібліотеки великої та популярної *Cuyahoga Community College* на травень (International Women's Month), а пізніше вона помандрує до *Cleveland Public Library*. Будемо намагатися ще десь показати її серед «не українського простору». Світлини строїв, що використали в експозиції, ми отримали з архіву 64-го Відділу СУА, за що дуже вдячні.

Велика вдячність референткам суспільної опіки Наталці Симс і Нілі Бендюк за виготовлення та надсилання 4-х пачок до геріатричного закладу в Чернівцях — кошторис склав \$ 779.27. Референтка стипендій Наталка Симс знайшла спонсорів для 6 стипендіатів, а 2 стипендіатки утримуються касою відділу. Відділ надіслав минулого року \$ 3,500.00 на «Фонд Допомоги Жертвам Війни», а також \$1650.00 для Українського Музею.

Велике признання належить колишній голові відділу Влодзі Краснянській, як і скарбнику Стефі Оліяр та секретарці Дарії Марціновській за зразкове виконання своїх обов'язків.

Надія Дейчаківська, пресова референтка 12-го Відділу.

MAXIMIZING YOUR IMMUNE SYSTEM

by Ihor Magun, MD, FACP

We are in the midst of unpredictable times as there is tremendous uncertainty caused by the current virus/pandemic. Many questions arise and remain unanswered, and the future is even more unpredictable. We try to follow all the recommendations (such as social distancing etc.), but wonder if this is enough or whether there is anything else that might be helpful. The answer is an emphatic YES. It boils down to maximizing your immune system.

Let's begin with basics. The human immune system provides a defense against diseases. When the immune system is not functioning properly, it is more likely to permit a disease to enter the body and take over. One way to prevent or deter this hostile takeover is to maximize and boost your immune system. This requires some effort.

The first and obvious intervention is to avoid destructive habits. The human body and especially its immune system functions better when we follow some commonly known advice: get adequate sleep (at least seven hours), stop smoking, limit alcohol intake, decrease stress, ingest a diet rich in fruits and vegetables, and incorporate some form of physical exercise into your daily schedule. This is especially important because exercise improves cardiovascular health by promoting good circulation, which allows the components of the immune system to do their job. An additional piece of advice is to be cautious about sales pitches. There are many products in stores and online that boast and/or promise that they are capable of "boosting" or "supporting" immunity. This may or may not be true, so it pays to be wary. These ads may promise a lot, but the products they praise do not necessarily deliver on their promises. Moreover, they frequently carry a high price tag.

Another thing to consider is age. It is a fact of life that as we age our immune system is less

effective. There is evidence that micronutrient deficiencies of certain vitamins and minerals play a role in the immune system (vitamin C, D and zinc are the most studied). These deficiencies can be counteracted by taking a daily multivitamin and mineral supplement (if your diet is not what it should be). One cautionary note is that taking mega doses of any one particular vitamin or mineral can actually be harmful, so do not do this.

One important fact that should be noted here is that several foods have been scientifically shown not only to be nutritious but also helpful in boosting the body's immunity. Honey (in particular, Manuka honey from New Zealand) has been studied, and the findings show that it not only benefits the immune system but also has antimicrobial, anti-inflammatory and antioxidant properties. One tablespoon a day is recommended.

Eighty percent of our immune system resides in the gut. When our gut bacteria are in a good balance supported by a thriving population of beneficial bacteria, immunity works better. Ingestion of probiotics or yogurt with active cultures is recommended. Fermented foods like pickles, buttermilk, and sauerkraut are also good choices. Other food choices include citrus (rich in vitamin C), any type of oats, broccoli or any vegetable in the cruciferous family. The list wraps up with strawberries, almonds, mushrooms and raw garlic.

Now more than ever, a healthy body helps foster a robust immune system. So, whatever your age, avoid bad habits, incorporate recommended foods, practice good hygiene (washing hands with soap and water for at least 20 seconds), and avoid touching your face, especially your eyes and nose. It also helps to keep a positive attitude. By incorporating these suggestions into daily life, we can all be one step ahead of whatever pathogen lurks (now or in the future).

Шановні читачі та дописувачі!

Для швидшого отримання Ваших листів і вчасної реакції з боку редакції, просимо листи з питань доставки, зміни адреси та передплати журналу «Наше життя» писати на адресу:

203 Second Avenue, 5th Floor, New York, NY, 10003-5706,

або надсилайте на електронну пошту **office@unwla.org**

Листи з дописами, фотографіями, запитаннями про друк та ін. пишiть на адресу:

203 Second Avenue, 5th Floor, New York, NY, 10003-5706,

або надсилайте на електронну пошту **unwlaourlife@gmail.com**

**«Діти – це наш дорогий скарб,
це наша надія, це – Молода Україна»**

Олена Пчілка

ПРО БУЗИНОВУ ПІЛОЧКУ ТА ЧАРІВНУ СОПІЛОЧКУ

Казка Надії Красоткіної

У старому й дуже красивому лісі у мами пташки народилось маленьке та гарненьке пташенятко. Воно було зовсім беззахисне, але гніздечко знаходилося на розлогіму кущі бузини і кущ старанно оберігав пташину сім'ю. Пташеняті було тепло та радісно: мати і тато носили йому смачну їжу, і пташеня росло безтурботно. Підростаючи, слухало воно радісний і щасливий спів батьків, зачаровано слухало, як

співає старий ліс, і собі пробувало співати. І так гарно виходило, що пташеня цілими днями тільки те й робило, що співало та співало. Його спів слухали всі, хто був у цьому чарівному лісі, і милувались веселою та радісною піснею.

Пташенятко ж підросло, у нього з'явилися нові обов'язки і турботи. Але про пісню воно не забувало, а жило з нею — пісня допомагала йому у час, коли було дуже важко. А важко було пташеняті не один раз: коли вчилося літати і ніяк не могло збороти потоки вітру, коли вперше добувало собі їжу. Словом, все, що робило пташеня вперше, важко давалося, як і всім, хто робить щось уперше. І тоді йому допомагала пісня. Вона додавала сили, підіймала на крило, несла у високе блакитне небо, дарувала радість. Пташеня знало, що пісня всім допомагала, не тільки йому, бо всі пташки співали своїх пісень.

Минув час — пташеня виросло та навчилося добре літати. Тепер воно могло пролетіти велику відстань і не втомитися. Також навчилось добувати їжу та було вже майже самостійне.

Одного разу всі пташки зібрались на Велику Раду. Це була особлива Рада. Звичайно, і раніше були пташині збори, але таких важливих пташеня ще не пам'ятало. Це було щось незвичайне й тривожне. І в кожній пташині стискалось сердечко від цієї урочистості. Пташеня теж перейнялося цим тривожним трепетом і чекало. Коли Велика Рада почалася, старійшина пташиної зграї повідомив, що через тиждень усі полетять на Південь у теплі краї і треба до перельоту ретельно підготуватися. Потрібно тренуватись, відпрацьовувати навички, виховувати сміливість. А ще повідомив про те, що з собою в дорогу не можна нічого брати, бо дорога дуже далека та важка.

На такій Раді малі пташки не мали права голосу, але пташеня не втрималось і запитало, чи пісню можна взяти... На нього суворо подивились і сказали, що й пісню не можна брати, нехай залишиться у рідному краю до їхнього повернення. Пташеня засумувало... Як же воно без пісні полетить, хіба можна без пісні? Та мати-пташка розповіла йому, що в такій довгій дорозі не до пісень. Вона була дуже мудрою, і пташеня погодилось залишити пісню вдома. Але де? Де її залишити, щоб вона не загубилася?

Пташеня довго придивлялось і міркувало, бо буде дуже шкода, якщо загубиться його пісня! І вирішило пташеня заховати свою пісеньку у бузиновому кущі, який все літо оберігав їхню родину. Проклювало пташеня маленьку дірочку в гілці і пустило туди свою пісеньку, щоб жила і не замерзла в люті морози. Дірочку прикрило листочком, попрощалось зі своїм гніздечком і зі своєю піснею та й полетіло разом з іншими птахами у далекі краї.

А у рідному краю настали холоди: прийшла холодна зима і все скувала морозом, накрила снігом. Пісенька пташеняти спала у затишному бузиновому кущі та й горя не знала. Та одного разу прийшов у старий чарівний ліс хлопчик за ялинкою на Новорічне свято. Він довго ходив, придивлявся до ялинок, але вибрати не міг: все йому шкода було рубати деревце, бо ж такі гарненькі стояли ялинки, аж співати захотілось. От і вирішив хлопчик не рубати красуню, а поставити вдома штучну ялинку.

Після такого рішення він захотів зробити собі сопілочку, бо дуже любив грати й співати пісень. Він підійшов до бузинового кущика та й попросив у нього дозволу зрізати одну гілочку для сопілки. Потім щиро подякував кущику та й пішов додому з бузиновою гілочкою. А вдома про все розповів батькам, а сам почав майструвати сопілочку, щоб у школі на концерті заграти. Довго трудився хлопчик: вирізав дірочки, зачищав, придивлявся, випробовував, сушив, мочив, лакував... А коли заграв, то всі зачаровано слухали і дивувались — сопілочка заспівала голосом соловейка! Уявляєте? Хлопчик грав, а звучала пісня солов'я! Бо він вирізав гілочку, де лежала пісня малого пташеняти.

Де ж тепер візьме пісеньку соловейко, коли прилетить з вирію? Хлопчик здогадався, що зрізав чарівну гілочку, та вирішив повернути соловейкову пісеньку на місце. Але як це зробити? І він повернувся до бузинового кущика та заграв. Пісенька спритно залетіла назад до кущика та зручно вместилася між гілочок. А хлопчик засмутився — йому так хотілось грати голосом маленької пташки! Він несміло подув у сопілку наостанок і... О, диво! Вона звучала, як і раніше! Хлопчик грав, а в старому чарівному лісі лунала пісня соловейка серед глибоких снігів і тріскучих морозів. Бо це ж була Новорічна ніч! А в таку чарівну ніч трапляються різні чудеса, але не з усіма — тільки з дуже добрими людьми, які ніколи нікого не кривдять.

Прийшла весна. Повернувся з вирію соловейко та знайшов свою пісеньку й весело заспівав. А хлопчик виріс і через багато весен став видатним музикантом.

Розфарбуй хлопчика, що грає на сопілочці. Використай кольори, які тобі більше до вподоби.

ВІДІЙШЛА У ВІЧНІСТЬ

Прощаємо нашу членкиню Надію Бігун

Надія Креденсер Бігун.

5-го січня 2020-го р. відійшла у вічність Надія Креденсер Бігун, довголітня членкиня 28-го Відділу СУА в Нью Джерсі.

П. Надя народилася в м. Поморяни Львівської обл. 21-го січня 1920-го р. і прожила майже 100 літ. Вона закінчила студії в Політехнічному Інституті у Львові, де вивчала мікробіологію. Там пізнала свого майбутнього чоловіка Ярослава Бігуна. Ярослав і Надя побралися у Кракові в 1944-му р., коли втікали зі своєї Батьківщини і не знали, що їх чекає і чи повернуться в Україну. Молоде подружжя опинилося в таборі в Ляндеку (Австрія). Тут у 1948-му р. народилася їхня донечка Рената.

П. Надя мала запал до суспільно-громадської праці ще з юних літ: була членом Організації Українських Націоналістів, «Молодь Христові» та Марійської Дружини в Україні. Також продовжувала громадську працю в Ляндеку – відразу стала членом Союзу Українок і Студентського Товариства; організовувала мистецькі виставки та влаштовувала Свят Вечір для самотніх людей в таборі.

Родина Бігунів приїхала до Америки у жовтні 1949-го р. та поселилися в Нью Джерсі. У 1952-му р. у них народився син Юрій. П. Надя вступила до Союзу Українок Америки і цій жіночій організації присвятила більшу частину свого життя. Тут пані Надя захопилася роботою, але її серце не забувало Україну. Її вибрали головою 28-го Відділу, і відділ став унікальним у всіх ділянках праці СУА. У 1973-му р. Надю вибрали головою Округу Нью Джерсі, що складалася з 14 відділів, 600 членкинь – це найбільше за всі роки існування округу. Під проводом п. Наді всі відділи округу брали участь у приготуванні святкувань з нагоди приїзду до Ньюарку патріарха Йосифа Сліпого, влаштовували Свято героїнь та авторські вечори, відзначали 35 років СУА, 20-ліття округу та День Союзянки. П. Надя також була членом Контрольної комісії Українського музею (НІ).

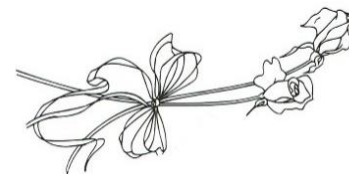
Після смерті чоловіка п. Надя переїхала до Каліфорнії до доньки, де проживала до кінця життя. Перед її від'їздом члени 28-го Відділу прощали її прийняттям, споминами та віршами.

Окрім громадської праці, п. Надя була люблячою мамою та дуже тішилася своїми внуками Миколою та Ульяною.

Під час панахиди, яка відбулася 12-го січня в Нью Джерсі, Оксана Лодзюк Кривулич, голова Округу в Нью Джерсі, від СУА сказала про п. Надю теплі слова, згадуючи її суспільну працю, та прощала її чудовим звичаєм 28-го Відділу – червоною рожею пам'яті.

Вічна пам'ять!

Ірина Бігун, невістка Покійної, вільна членкиня СУА.

Стежки звичайні і земні

Стежки звичайні і земні
У прохолодний кришталевий ранок
Дрімляють у очах твоїх,
Ще повних снів - тендітних витинанок.
Люблю цю ледь помітну мить,

Коли свідоме й несвідоме в тобі
Живе, за віями мигтить
І разом дихає помімо волі.

Ярка Богач

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ СУА

Анна Кравчук, Ірина Куровицька

Маріянна Заяць – голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ліда Яхницька
Христина Бойко
Надя Нинка
Ірина Бучковська

Віра Кушнір
Валентина Табака
Наталія Павленко

- 1-ша заступниця голови
- 2-га заступниця голови для справ організаційних
- 3-тя заступниця голови для справ зв'язків
- секретарка
- скарбник
- фінансова секретарка
- вільна членкиня
- вільна членкиня

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ярослава Глінська – Дітройт
Лариса Заїка – Філадельфія
Лідія Слиж – Нью Йорк
Оксана Лодзюк Кривулич – Нью Джерзі
Оксана Шевчук – Огайо
Катерина Івасишин – Чікаго
Катерина Таньчин – Нова Англія
Аліса Сердюк – Центральний Нью Йорк
Оля Черкас – зв'язкова віддалених Відділів
Іванка Олесницька – зв'язкова вільних членкинь

РЕФЕРЕНТУРИ

Ока Грицак
Анна Кравчук
Софія Геврик
Оксана Лодзюк Кривулич

Наталія Павленко
Ольга Дроздович
Юля Зиммерман

- суспільної опіки
- стипендій
- у справах культури
- соціальних засобів комунікації
- мистецтва і музею
- архівар
- цифровий маркетинг

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Рома Шуган
Рената Заяць
Ірина Легун
Ірена Рішко
Орися Зінич

Оксана Скипакевич Ксенос
Лариса Тополя
Тамара Стадниченко

- голова
- членкиня
- членкиня
- заступниця членкині
- заступниця членкині

- парламентарист
- україномовний редактор журналу “Наше Життя”
- англомовний редактор

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Anna Krawczuk, Iryna Kurowyckyj

Marianna Zajac – President

EXECUTIVE COMMITTEE

Lydia Jachnysky – 1st Vice President
Christine Boyko – 2nd VP – Membership
Nadia Nynka – 3rd VP – Public Relations
Iryna Buczkowski – Secretary
Vera N. Kushnir – Financial Secretary
Valentyna Tabaka – Officer at Large
Natalia Pawlenko – Officer at Large

Oksana Skypakewych Xenos – Parliamentarian

REGIONAL COUNCIL PRESIDENTS

Yaroslava Glinska – Detroit
Larysa Zaika – Philadelphia
Lidia Slysh – New York City
Oksana Lodziuk Krywulych – New Jersey
Oksana Shevchuk – Ohio
Katherine Iwasyszyn – Chicago
Kateryna Tanchyn – New England
Alisa Serdyuk – Central New York
Olya Czerkas – Liaison for Branches-at-Large
Ivanka Olesnycky – Liaison for Members-at-Large

STANDING COMMITTEES

Oka Hrycak – Social Welfare Chair
Anna Krawczuk – Scholarship Chair
Sophia Hewryk – Cultural Affairs Chair
Oksana Lodziuk Krywulych – Social Media Chair
Natalie Pawlenko – Arts and Museum Chair
Olya Drozdowycz – Archives Chair
Yulia Zimmerman – Digital Marketing

AUDITING COMMITTEE

Roma Shuhan – Chair
Renata Zajac – Member
Iryna Legoun – Member
Irene (Tetiana) Rishko – Alternate Member
Irena (Orysia) Zynycz – Alternate Member
Larysa Topolya – Ukrainian-language editor of *Our Life*
Tamara S. Cornelison – English-language editor

**СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА
UNWLA, INC. SCHOLARSHIP /
CHILDREN-STUDENT SPONSORSHIP PROGRAM**
171 Main St., P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Phone / Fax: 732-441-9530
E-mail: nazustrich@verizon.net

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM

222 East 6th Street, New York, NY 10003
(212) 228-0110 • Fax (212) 228-1947
E-mail: info@ukrainianmuseum.org
Website: www.ukrainianmuseum.org

*Periodicals Postage Paid at New York, NY and at
Additional mailing offices (USPS 414-660).*

*Pysanky written by Sister Josaphat Slobodian, OSBM,
from the Ukrainian Heritage Museum of Manor College collection.*